Časopis gréckokatolíckej cirkvi

SLOVO

8

19. 4. 1998
Ročník XXX
Cena 7,-Sk

Milan LECHAN

Veľkonočná

Hriech zaklope a vojde.
Ako starý známy hosť.
Potom sa udomácni a zakorení.
A my sme mu zaviazaní a pokorení.
A nemáme vôľu zvolať dosť.

To kvôli hriechom ľudstva
trpel Ježiš Kristus na kríži.
Aby nám dal nádej,
že smrťou sa nič nekončí.
Ale priblíži.

Aby človek vedel,
keď zloží svoje kosti,
že nebo je okno
do večnosti.

Sviatenie paschy v Jakubovanoch (1996)

Pravé vzkriesenie prežité v našom srdci. Pod týmto titulkom sa k nám prihovára prešovský biskup Mons. Ján Hirka. Zamýšľa sa nad realitou a významom vzkriesenia, pričom zároveň poukazuje na vzdialenosť medzi človekom a Kristom, ktorá je veľmi blízka. Kristus je tu medzi nami a každý z nás ho môže prijať.

Str. 3

Pre gréckokatolíkov v Čechách a na Morave bolo posilnením zriadenie Pražského apoštolského exarchátu, na čelo ktorého Ján Pavol II. vymenoval biskupa Mons. Ivana Ljavinca. Prvý český exarcha práve v týchto dňoch jubiluje. Rozhovor s ním venujeme udalosti, ktorá sa viaže k obdobiu totality.

Str. 7

Môj osobný problém, otec biskup, je v tom, ako mám prekonávať sklamania a istú dávku nenávisti, keď vidím, že v našej spoločnosti je veľa klamstva a netolerancie. V rubrike Otázky mladých na tento problém mladého človeka reaguje exarcha vladyka Milan Chautur, CSsR.

Str. 8-9

Redakcia časopisu Slovo v spolupráci s CK TIMS pripravili novú súťaž. Za 160 Sk (predplatné) môžete s cestovnou kanceláriou TIMS cestovať po Božích stopách. V prípade, že predplatné doplníte o minimálny dar 40 Sk, budete súčasne zaradený do zlosovania o desať ďalších cien. Viac čítajte na poslednej strane tohto čísla.

Str. 16

Dve paschálne ikony

V svieže jarnej atmosfére veľkonočnej liturgie cítime radosť i bázeň. Ale slávnostné Christovo vzkriesenie nás zahŕňa pokojom. Zmŕtvychvstanie Spasiteľa je najväčšie tajomstvo histórie vykúpenia. Nie je prístupné našim zmyslom a mysleniu, len v uzobranej modlitbe si ho môžeme pripomínať. Takto k nemu pristupuje aj ikonografia a predstavuje v svojom rannom období dve paschálne ikony, zobrazujúce anjela, ktorý sedí na okraji prázdneho hrobu a čaká nábožné jeruzalemské ženy, aby im dal radostnú správu. Druhá ikona, typu Anastasis, zobrazuje víťazného Krista, ako v žiari svetla zostupuje k zosnulým, aby priniesol spásu všetkým spravodlivým Starého zákona. Prázdny hrob je symbolom prekonania smrti. Zostúpenie k zosnulým je triumfom života večného nad zlom.

Zmŕtvychstalý Kristus je úplným zmyslom, krásou a nádejou celého ľudstva. Jeho umučenie a kríž premohlo smrť, jeho zostúpenie k zosnulým premohlo hriech. Bola obnovená jednota stvorenstva s Bohom.

K veľkonočnej radosti sa pripája aj bázeň našich sŕdc. Tá bázeň, ktorá sprevádza posledné slová vyznania viery: ...a očakávam vzkriesenie mŕtvych a život večný budúceho veku. Očakávame a máme nádej, že prisľúbenia Pánove sa vyplnia pre naše osobné dobro, aj pre dobro všetkých ľudí v plnosti nového stvorenia. Máme nádej, že spasiteľný čin Ježiša Krista zahŕňa celú kozmickú skutočnosť.

Pri tohoročných veľkonočných sviatkoch si budeme navzájom priať nové stretnutia so živým Spasiteľom, nové víťazstvá nádeje nad utrpením, života nad smrťou, milosti nad hriechom. S priebehom času každý rok trochu inak hľadíme na seba, na svojich blížnych, aj Pán každý rok trochu inak nám zjavuje svoju prítomnosť na našej ceste do nebeského kráľovstva.

M. STANISLAV

Tradícia

Veľkonočné svätenie jedál, oblievačka a niekde aj šibanie korbáčikmi patrí k tradícii, ktorú si sami niekedy ani nevieme vysvetliť, predsa tieto zvyklosti zachovávame. Na východnom Slovensku po obradoch vzkriesenia sa svätia košíky s jedlom, ktoré gazdinky pripravili. Nechýba paska, klobáska, šunka, vajíčko, soľ, cvikla, baránok, syrek a ďalšie dobroty. Kňaz posvätí toto jedlo, ktoré symbolicky niečo znamená. Vajíčko - zrod života, paska - chlieb života, baránok - predobraz Ježiša Krista atď.

K tradičným zvyklostiam patrí na Veľkonočný pondelok oblievačka. Chlapci polievajú dievčatá. Pritom hovoria Christos voskrese - Kristus vstal z mŕtvych. Dievčatá odpovedajú - Voistinu voskrese - naozaj vstal.Tento zvyk sa opiera o udalosť po vzkriesení, keď zbožné ženy a prví kresťania, ktorí uverili, že Ježiš Kristus vstal z hrobu, hlásali túto udalosť. Židia ich rozháňali a bránili im, aby táto zvesť sa nešírila ďalej. *-rs-*

PERLY VÝCHODNÝCH OTCOV

Sv. Bazil Veľký O DOBROM A ZLOM POKLADE

Čo je dobrý a čo zlý poklad (Mt 12,35)?

- Dobrý poklad je snaha o každú čnosť človeka na slávu Božiu. Zlý poklad je náklonnosť k tomu, čo Pán zakázal. I z jedného i z druhého vychádzajú - ako to povedal Pán - primerané slová a skutky, dobré alebo zlé.

Sv. Bazil Veľký O TESNEJ A ŠIROKEJ BRÁNE

Prečo sa brána zatratenia volá priestranná a cesta tam široká (Mt 7,13)?

- Pán z lásky k ľuďom užíva slová a názvy známych vecí na vysvetlenie pravého učenia. Lebo ako na zemi odklon od priamej cesty poskytuje veľkú šírku, takisto hovorí Pán, kto sa odkloní od cesty, ktorá vedie do nebeského kráľovstva, ocitne sa na širokom priestranstve blúdenia. Myslím, že slová priestranný a široký znamenajú to isté. Tak sa užívajú tieto slová aj v odvetviach svetských vied. Preto priestor blúdenia je široký a jeho hranicou je zatratenie.

Čo znamená, že brána je tesná a cesta, ktorá vedie do života, je úzka (Mt 7,14)?

- Na tomto mieste znovu tesné a úzke neznamenajú niečo iné. Úzke je to, čo je tesné v pravom slova zmysle. To je, keď cesta je tak vymedzená a označená, že pocestný je akoby z pravej i ľavej strany stlačený a zo všetkých strán tak ohraničený, že bez nebezpečenstva sa nemôže odchýliť ani na pravo ani na ľavo. Podobne ako z úzkeho mostíka spadne do rieky každý, kto sa len trošku od neho odchýli. Preto Dávid hovorí: „Pyšní mi nastavujú osídlo; napĺňajú sieť z povrazov a kladú mi pasce na cestu (Ž 140 /139/6). Preto ten, kto sa odhodlal vojsť do života tesnou bránou a úzkou cestou, musí sa chrániť každého priestupku a odklonenia od príkazov Pána, musí plniť to, čo je napísané: „...neuchýľ sa ani na pravo, ani na ľavo (Dt 17,11).

Pripravili BAZILIÁNI

Udalosti

Zájazd do Ríma

V dňoch 7.-12. júna organizuje Diecézne katechetické stredisko v Prešove pobyt v Ríme pre katechétov, učiteľov našich cirkevných škôl, členov katechetickej komisie, víťazov Biblickej súťaže a prípadne aj iných záujemcov.

Program

7. 6. - Odchod z Prešova - popoludní
8. 6. - Prehliadka Benátok
9. 6. - Návšteva troch bazilík v Ríme, Chrámu sv. Klimenta, kolosea
10. 6. - Audiencia u Svätého Otca, popoludní návšteva katakomb, podvečer návšteva Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda
11. 6. - Pobyt pri mori a zastávka vo Florencii

Cena zájazdu 4500 Sk

V cene je zahrnuté: Cesta autobusom, ubytovanie s polopenziou, základné poistenie, kňaz, sprievodca

Prihlásiť sa môžete na adrese: DKS Gr. kat. biskupstvo, Hlavná 1 P.O. Box 135, 080 01 Prešov.

Diecézne kolo Biblickej súťaže

Za účasti o. biskupa Mons. Jána Hirku bude 16. mája 1998 záverečné diecézne kolo Biblickej súťaže v Prešove.

1. kategória - I. stupeň ZŠ od 09.00-11.30 hod.
2. kategória - II. stupeň od 11.30-14.00 hod.
3. kategória - stredné školy od 14.00-16.30 hod.
4. kategória - výtvarná súťaž pre všetky kategórie - vyhodnotenie.

Tvorba učebníc náboženskej výchovy

Diecézne katechetické stredisko vyzýva kňazov, katechétov, pedagógov k spolupráci na tvorbe celoslovenskej učebnice náboženskej výchovy pre 3. ročník stredných škôl a k tvorbe nových učebníc a metodík pre základné školy. Záujemci sa hláste na DKP v Prešove.

Najbližšie číslo Slova vyjde 3. mája 1998

Pravé vzkriesenie prežité v našom srdci

Bratia a sestry v Kristovi!

V období najväčších sviatkov kresťanského sveta Vás pozdravujem pozdravom vzkrieseného Krista: „Pokoj vám!". Pokoj vašim dušiam, ktoré sa zbavili hriechu. Pokoj vašim rodinám, ktoré túžia prežiť veľkonočné obdobie v kresťanskom duchu.

Nech veľkonočné sviatky budú pre nás impulzom spomienky na tých, ktorým je Veľká noc iba vítaným víkendovým oddychom v jarnej prírode. Niektorí, ktorí vyrástli v kresťanskom prostredí, si ešte možno spomenú na ticho pri Božom hrobe, pekné obrady vzkriesenia a tiež na niektoré veľkonočné zvyky, ale teraz majú iné „dôležitejšie" záujmy. Navzdory všetkým vymoženostiam vedy a techniky väčšina ľudí trpí ťažkosťami života, nevie si rady so svojou existenciou a nepozná nijakú uspokojivú odpoveď, prečo život nakoniec musí končiť smrťou. Dnešný človek má pocit, že pláva po mori na ľadovej kryhe, ktorá sa pomaly topí. Aká sila ho môže zachrániť? Náboženský pojem vykúpenia nechápe, alebo nechce s ním nič mať. Pritom intenzívne túži po vykúpení a vyslobodení od smrti. Útecha, že bude žiť vo svojich deťoch, vo svojich ideáloch a vo vytvorenej práci pôsobí iba ako droga - len chvíľu, ale trvalo ho neuspokojí.

V histórii ľudstva jedine kresťanstvo ponúklo človekovi silu, ktorá ho môže vykúpiť a definitívne oslobodiť od smrti: Zmŕtvychvstanie Krista. Zjavenie apoštola Jána vkladá Ukrižovanému a vzkriesenému do úst slová: „Bol som mŕtvy, a hľa, žijem na veky vekov a mám kľúče od smrti" (Zj 1,18). Kristovo vzkriesenie nie je len udalosťou z doby pred 2000 rokmi. Kristovo vzkriesenie je večné.

Kristus žije a je stále medzi nami: „Ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta" (Mt 28,20). Teda on nežije niekde vo vesmíre, nad hviezdami, ale tu medzi nami. Táto skutočnosť by nás nemala nechať ľahostajnými. Veď ženy, ktoré prišli ku Kristovmu hrobu a našli ho prázdny, sa naľakali, „zmocnil sa ich strach" (Lk 23,5).

Preto aj moje veľkonočné želanie znie: zľaknite sa pre túto nepochopiteľnú blízkosť Krista medzi nami! Lebo, keď sa človek raz vzruší nad tým, že spoznal Pána tak zblízka, že v tom údive bude môcť povedať: „Tak blízko pri mne si, Bože môj, a mne sa ukazuješ." Človek pritom má pocit akoby bol vytrhnutý z dlhého spánku a povie: „Ďakujem ti, Bože, že si ma prebudil, že môžem znova veriť v teba!"

Áno, Kristus je tu medzi nami a každý z vás ho môže prijať do svojho srdca. On nikde nevstupuje násilím. Keď ho chceme mať vo svojom srdci, musíme mu otvoriť, ale ešte predtým sa musíme postarať, aby naše srdce bolo čisté a tak pripravené ho prijať. Prijmime ho s bázňou Božou a s vierou. Keď sa to stane, potom aj my naozaj prežijeme vzkriesenie.

To je to pravé vzkriesenie, prežité v našom srdci. To je tá tajomná skrytá radosť, ktorú nazývame: veľkonočná radosť.

Túto hlbokú tajomnú radosť vám všetkým, drahí moji, zo srdca želám a udeľujem svoje požehnanie.

Christos voskrese!

Mons. Ján HIRKA
prešovský biskup

Vzkriesenie

Jozef HAVRAN

Zas veselý prišiel čas,
keď Vykupiteľ náš,
tak ako prorok predpovedal
z kameňa hrobu z mŕtvych vstal.

Pri Vzkriesení nášho Pána
nech je Vám milosť Božia daná
a vaša rodinka
znamením Lásky požehnaná.

Zas veselý prišiel čas
pieseň sa svetom širym nesie.
Tá pieseň, čo je večná
a vo svojom večne nekonečná.

Christos voskrese!
Christos voskrese!

Nemôžem prijať zmŕtvychvstanie, keď som predtým neprijal smrť

Veľkonočné tajomstvo neobsahuje iba vzkriesenie Ježiša a nie je to iba nedeľná svätá liturgia. Je to tiež bolestná solidarita s Veľkým piatkom. Nie je dôstojné skutočnej lásky chcieť byť s Ježišom šťastný. Je nespravodlivé tlačiť sa na hostinu a nechať ho samého v smútku a opustenosti v Getsemanskej záhrade.

Ježiš je cesta a jeho cesta je cestou lásky. Skôr, ako sa stala cestou vzkriesenia, bola cestou poníženia a opustenosti. Áno, to je Ježišova cesta a naša cesta je napodobňovať ho.

Napodobňovať Ježiša, jeho správanie pred Otcom, jeho prijatie skutočnosti. To, čo ma obklopuje, čo jestvuje, čo tvorí osnovu stvorenia, čo je výsledkom Božieho náčrtku alebo mojich minulých priestupkov, mám to prijať. Mám sa dívať na to, čo ma obklopuje, ako na Boží návrh. Mal by som povedať: Áno, Otče.

Nemôžem zlorečiť otcovi-alkoholikovi, pohádať sa s nadriadeným, odložiť syna do ústavu, hoci mi všetci títo znepríjemňujú život. Základným postojom lásky voči stvoreniu je prijať ho. I keď sa mi to stvorenie zdá neúplné, ba nehodné.

Prvým postojom lásky voči bratom a sestrám je prijať ich, aki sú, hoci sa mi vidia nesympatickí až nepriateľskí.

Všetko má svoju príčinu. Aj Jóbove utrpenie, aj Dávidov hriech, aj môj otec-alkoholik. Ale skôr, ako by som sa pokúšal vyslobodiť sa z utrpenia, čo sa na mňa navalilo skôr, skôr akoby som začal odháňať zlo, ktoré ma obklopuje, mal by som skloniť hlavu pred tajomstvom, mal by som sa pripodobniť svojím postojom Kristovmu správaniu a vysloviť jeho slová: „Otče, nie moja vôľa, ale tvoja nech sa stane" (Lk 22.42)!

Kveta VOJTEKOVÁ

Apoštolský list Jána Pavla II.

Orientale Lumen

MEDZI SPOMIENKOU A OČAKÁVANÍM

Dnes sa často cítime zajatcami súčasnosti: človek akoby stratil pocit toho, že je súčasťou histórie, ktorá ho jednak predchádza a jednak nasleduje po ňom. Ako odpoveď na túto námahu v hľadaní svojho miesta medzi minulosťou a budúcnosťou, s duchom naplneným vďačnosťou za dobrodenia prijaté aj očakávané, cirkvi Východu osobitne ponúkajú vyhranený zmysel kontinuity, ktorý sa označuje slovami tradícia a eschatologické očakávanie spasenia, ktorú predstavuje východná teológia od čias sv. Ireneja z Lyonu a ktorý sa rozšíril u kappadóckych Otcov.

Účasť na trojičnom živote sa uskutočňuje prostredníctvom liturgie a osobitným spôsobom v Eucharistii, ktorá je tajomstvom zjednotenia s osláveným Kristovým telom a semenom nesmrteľnosti. Východná teológia prisudzuje celkom osobitné postavenie Svätému Duchu pri zbožšťovaní, a predovšetkým pri sviatostiach: mocou Svätého Ducha, ktorý prebýva v človeku, sa už tu na zemi začína proces zbožšťovania, stvorenie sa premieňa a nastoľuje sa Božie kráľovstvo.

Náuka kappadóckych Otcov o zbožšťovaní prešla do tradície všetkých východných cirkví a tvorí časť ich spoločného dedičstva. Toto sa dá zhrnúť v myšlienke, ktorú už na konci 2. storočia vyjadril sv. Irenej: Boh sa stal synom človeka, aby sa človek mohol stať Božím synom. Táto teológia zbožštenia ostáva jedným z objavov osobitne vzácnych východnému kresťanskému mysleniu.

Na tejto ceste zbožšťovania nás predišli tí, ktorých milosť a ich odhodlanie na ceste dobra učinili „najpodobnejšími - prepodobnými" Kristovi, teda mučeníci a svätí. A medzi nimi patrí celkom osobitné miesto Panne Márii, z ktorej vypučala ratolesť z koreňa rodu Jesseho (porov Iz. 11,1). Ona nie je iba postavou Matky, ktorá

(Pokračovanie na strane 5)

Kríž je mierou pre svet

Treba sa naučiť merať problémy sveta a najmä problémy človeka metrom kríža a Kristovho zmŕtvychvstania.

Byť kresťanom znamená žiť vo svetle Kristovho veľkonočného tajomstva, nájsť v ňom pevný vzťažný bod pre to, čo je v človekovi, pre to, čo je medzi ľuďmi, pre to, čo utvára dejiny ľudstva a sveta. Keď človek hľadí sám na seba, odhaľuje - ako to povedal Kristus v rozhovore s farizejmi - to, čo je "zdola" a čo je "zhora" i človeka "zdola". Človek odhaľuje v sebe (ide tu o večnú skúsenosť) človeka "zhora" i človeka "zdola", nie dvoch ľudí, ale akoby dva rozmery toho istého človeka, človeka, ktorým je každý z nás, ja, ty, on, ona...

A každý z nás - ak sa pozorne sebakriticky zadíva do seba, ak chce vidieť sám seba podľa pravdy - bude vedieť povedať, čo v ňom prislúcha človeku "zdola" a čo človeku "zhora". Bude to vedieť menovať. Bude to vedieť vyznať.

A nakoniec: v každom z nás je istá samovoľná náchylnosť človeka "zdola" k človeku "zhora". Je to akési prirodzené úsilie, kým ho v sebe neudúšame a nepotláčame.

Je to isté úsilie. Ak s ním spolupracujeme, toto úsilie sa rozvíja a stáva sa hnacou silou nášho života.

Kristus nás učí, ako s ním spolupracovať. Ako rozvíjať a prehlbovať to, čo je v človekovi "zhora", a ako zoslabovať a premáhať to, čo je "zdola".

Kristus nás to učí svojím evanjeliom a svojím osobným príkladom.

Kríž sa tu stáva živým metrom. Stáva sa vzťažným bodom, na základe ktorého život miliónov ľudí prechádza od toho, čo je v človeku "zdola", k tomu, čo je "zhora".

Kríž a zmŕtvychvstanie, Kristovo veľkonočné tajomstvo.

(Ján Pavol II. pre členov rímskych univerzít vo Vatikánskej bazilike - 1982)

Kríž je múdrosť vedúca k pravej slobode

Často počujeme, ako sa novým generáciám vyčíta, že vyhľadávajú ľahký život, že váhajú brať na seba dlhodobejšie záväzky a že k životu pristupujú dosť povrchne.

Všetci však uznávajú, že mladí sú hlboko oduševnení za slobodu a opravdivosť vzťahov, túžia po opravdivejšej spravodlivosti a po lepšej budúcnosti pre každého človeka.

Isteže tu nechýbajú tiene a ťažkosti, lenže netreba sa strachovať. Musíme svetu hlasno volať, že Kristus žije, musíme mať odvahu na kresťanskú slobodu! Evanjelium je naozaj náročné, no stojí za to nasledovať ho, lebo má v sebe tajomstvo úplného naplnenia každej vznešenejšej túžby srdca. Jedine s Kristom si možno zaumieniť, že urobíme skutočnosťou spravodlivejšiu a bratskejšiu spoločnosť. Pravá múdrosť spočíva v tom, že nenaletíme módnosti a pominuteľným kultúrnym výstrelkom. Spočíva v tom, že sa čo najrozhodnejšie zameriame na podstatu problému, na ústrednú otázku života, od ktorej závisí všetko ostatné. Táto otázka sa však nedá rozriešiť bez stretnutia sa s tým hlavným, kto k tomu má čo povedať - s Bohom. Pravá múdrosť teda spočíva v hľadaní Boha. Jedine stretnutie sa s Bohom, s tým, ktorý je "Boh s nami", s Ježišom Kristom, dovedie nás k rozhodujúcej odpovedi na otázky života. Predpokladá to odvahu vedieť sa rozhodovať proti prúdu. No práve takéto rozhodovania nám dávajú úplnú slobodu.

(Svätý Otec Ján Pavol II. mládeži - 1991)

Christos voskres!
Christos voskres!
Ježiš - Slnko - znova žiari,
ustupujú smrti chmáry,
celým svetom radosť zneje.
Božia láska ľudí hreje.
Zákon smrti márny je!
Kristus žije!
Kristus žije!

Christos voskres!
Christos voskres!
Zaraduj sa, Božia Matka,
novina ti zvučí sladká:
Včera mŕtvy v tvojom lone,
stojí v hrobe jak na tróne.
Tvoj Syn zase živý je!
Kristus žije!
Kristus žije!

Christos voskres!
Christos voskres!
Jeruzalem plesá s nami,
mŕtvi chodia ulicami.
Spolu s Kristom z hrobov vstali,
aby všetkým zvestovali:
Mesiáš že pravý je!
Kristus žije!
Kristus žije!

(Veľkonočná pieseň)

Baránok, ktorý sníma hriechy sveta

Na priečelí katolíckeho chrámu vo Waldene v Nemecku vidieť z kameňa kresaného baránka. Vo farských zápisoch sa píše, ako sa baránok dostal na toto významné miesto. Bolo to vraj vtedy, keď stavali chrám. Istý robotník pracoval na veži. Zrazu sa mu povraz, ktorým bol pripásaný, uvoľnil a on sa zrútil na zem. Medzi stavebným materiálom na zemi pásol sa urastený baránok. Robotník padol na neho, pričom mu dolámal všetky kosti. Jemu sa však okrem niekoľkých škrabancov nič nestalo. Z vďačnosti teda vykresal baránka a ozdobil ním priečelie chrámu. Slová Jána Krstiteľa „Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta" sú krásne a pravdivé. Kristus skutočne ako nevinný baránok sa za nás obetoval. Každá eucharistická obeta nám túto skutočnosť sprítomňuje.

Biblia často hovorí o baránkoch a ovečkách. Najmä však vtedy, keď sa spomínajú obety či obetné dary. Izraeliti najčastejšie obetovali Bohu baránka. Tak urobil nevinný Ábel, tiež Noe, Abrahám a mnohí iní. Baránok je symbol tichosti a obetavosti. Prorok Izaiáš predpovedal, že prisľúbený Mesiáš bude tým baránkom, ktorý sa za nás obetuje. Pavol však o ňom napísal najväčšiu pravdu: „Jeho, čo hriech nepoznal, urobil pre nás Boh hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou."

Marek PRIBULA

(Pokračovanie zo strany 4)

nás očakáva, ale je aj Najčistejšia, ktorá ako uskutočnenie mnohých starozákonných predobrazov, je ikonou - obrazom Cirkvi, symbolom a závdavkom ľudstva premeneného milosťou, je modelom a istou nádejou pre všetkých, ktorí kráčajú k nebeskému Jeruzalemu.

Napriek silnému zdôrazňovaniu trojičnej skutočnosti a jej vzťah ku sviatostnému životu, Východ spája vieru v jednotu Božskej prirodzenosti s nepoznateľnosťou Božej podstaty. Východní Otcovia vždy tvrdili, že je nemožné vedieť, čo Boh je; môžeme iba vedieť, že On je, pretože sa v dejinách spásy zjavil ako Otec, Syn a Svätý Duch.

Tento zmysel pre nevysloviteľnú Božiu skutočnosť sa odráža aj v liturgickom slávení, kde všetci veriaci kresťanského Východu tak silne preciťujú zmysel pre tajomstvo.

Na Východe sa nachádzajú aj poklady duchovných tradícií, ktoré zvýraznilo predovšetkým mníšstvo. Tam totiž už od slávnych čias svätých Otcov prekvitala mníšska duchovnosť, ktorá potom prenikla aj na Západ, takže latinské rehoľníctvo z nej povstalo ako zo svojho prameňa a i neskoršie z nej zavše čerpalo nové sily. Preto sa vrele odporúča, aby katolíci častejšie načierali do týchto duchovných pokladov východných Otcov, čo povznášajú celého človeka ku kontemplácii Božích vecí.

Nad slovenským prekladom liturgie

Modlime sa k Pánovi

Jednou zo zmien, ktorá azda spočiatku môže prinášať najviac komplikácií a nervozity, je zmena výzvy: Hospodu pomolímsja z doterajšieho: K Pánovi pomodlime sa, na terajšie Modlime sa k Pánovi. Prečo došlo k tejto zmene?

Najtrvalejším prvkom v dejinách spásy je zaiste modlitba. Je do očí bijúce, koľko významných chvíľ týchto dejín je poznačených modlitbou prostredníkov a celého ľudu, tých, ktorí sa opierajú o poznanie Božieho zámeru, aby vymodlili Boží zásah do prítomnej chvíle. Pripomeňme si len niekoľko príkladov: Mojžiš, králi, proroci, kňazi.

Boží Syn sa svojím vtelením postavil do samého stredu neprestajného ľudského hľadania. Živí ho nádejou, a síce tak, že naň odpovedá; on zároveň chváli, povzbudzuje, alebo vychováva vo viere (Mt 9,22;15,28;Lk 7,9). Modlitba Otče náš je stredobodom tohto vyučovania. Iné príkazy, ktoré dal o modlitbe, jej dávajú rámec, alebo ju doplňujú. Tak napríklad Ježiš káže: byť si istý vypočutím (Mk 11,23; Jak 1,5-8), najprv odpustiť druhému (Mt 6,14), nehromadiť slová (Mt 6,7), utiahnutosť (Mt 6,6), v spoločenstve (Mt 18,19) a mnohé iné napomenutia. My si všimnime ešte jeden, ktorý súvisí s naším problémom: treba sa modliť bez prestania (Lk 18,1; porov. 11,5-8). Aj svätý Pavol pridáva k výzve modliť sa spojenia „bez prestania", „v každom čase", „deň a noc" (Rim 1,10; Ef 6,18; 2 Sol 1,3-11; 2,13; Kol 1,9) atď. A tak môžeme ľahko pochopiť, že modlitba nemôže byť nikdy skončená. O presnom opaku hovoria naše výroky, ktoré poznáme z dennej praxe: „Už si sa pomodlil?" - pýta sa mama syna. „Ja už mám pomodlené" - „chváli sa" jeden kňaz druhému. „Raz ráno som sa nepomodlil" - vyznáva sa kajúcnik. To všetko prezrádza, že pre nás je modlitba akýmsi nutným zlom a ešte k tomu viazaným na určitú chvíľu dňa, a keď som ju nestihol, potom som sa „nepomodlil" alebo naopak - „pomodlil."

Predpona „po-" v tomto slovnom spojení navodzuje atmosféru gramatického perfekta, t.j. skončeného deja. Ale Ježiš povedal - proste, klopte, hľadajte (Lk 11,9-10) a nie poproste, zaklopte, pohľadajte. To je vlastne celý problém, ktorý máme. Ak by sme od Otca dostali, čo chceme, keď poprosíme, zaklopeme, kto z nás by sa rád „nepomodlil." Ale my musíme prosiť, klopať a modliť sa a to je pre našu pýchu a lenivosť odstrašujúce. Preto sme pri preklade siahli k tomuto gramatickému tvaru, aby on vyjadroval túto Ježišovu požiadavku.

A prečo ten obrátený slovosled? Opäť pohľad do iných prekladov: lasset uns beten zu Herm (nem.), preghiamo il Signore (tal.), konyorogjunk az Úrhoz (maď.), prions le Seigneur (fr.), let us pray to the Lord (angl.), tieto všetky majú to isté poradie: modliť sa k Pánovi!

Veľmi sme zvažovali túto zmenu a sme si vedomí aj určitých ťažkostí, ale myslíme si, že po krátkom čase ju všetci prijmeme a toto slovné spojenie bude znieť našim ušiam lahodne. Tak ako je prirodzené, že hovoríme: popros otca, pýtaj sa matky a nie otca pros, matky sa pýtaj.

Odstránili sme prehnané používanie tzv. inverzného slovosledu, kde podmet stojí na začiatku. Je to nemoderné a hlavne neživé: svetlo pravé - pravé svetlo, ducha nebeského - nebeského ducha, nádej naša - naša nádej atď. I tak musel na niektorých miestach ostať, ale teraz pôsobí ako soľ v polievke, ktorá dodá textu pri jeho živosti a spisovnosti aj nutnú štipku archaickej patiny. Nech nie je naším argumentom, že to ešte nie je pádny argument.

Jeden známy rozprával, že kedysi ich kňaz na náboženstve učil takto: „Deti, čo máme odpovedať, keď počujeme...pomolímsja? A deti odpovedali: Hospodi, pomíluj. A keď počujete...čelovikoľúbec? A deti zborovo: Amiň."

Možno nám i táto zmena textov pomôže, aby sme neboli na svätej liturgii prítomní týmto detským spôsobom, reagujúc iba na doteraz známe povely ako vojaci, ale aby sme boli pozornejší a zapájali sa do dialógu s Bohom vedome.

o. Mgr. Peter RUSNÁK

Boh si vyvolil Mojžiša, aby vyviedol židov z Egypta. Prisľúbil im zasľúbenú zem, ktorá bude oplývať medom a mliekom. Keď ani deväť zásahov Božích neobmäkčilo srdce faraóna, posledný trest - smrť prvorodených - znamenal pre Izraelitov prepustenie. V ten dramatický večer sa rozhodovalo o osude vyvoleného národa. Podľa Božieho pokynu židia označili veraje svojich domov krvou baránka, takže trestajúci anjel ich domy obišiel. Židia dodnes slávia sviatok Pesach na pamiatku toho, ako ich Boh vyviedol zo štyristoročného jarma. Pretože sa to udialo v noci, tieto udalosti dostali názov Veľká noc.

Kresťania však výraz Veľká noc chápu ako udalosť zmŕtvychvstania Ježiša Krista. Kým udalosti v Egypte znamenali telesné vyslobodenie izraelského národa, zmŕtvychvstanie Ježiša Krista oslobodzuje ľudí od večného odlúčenia s Bohom.

Veľká noc v roku 33 predčila všetky ľudské očakávania. Slávnym vzkriesením židovský exodus Boh povýšil na prechod zo smrti do života. Preto má kresťanský sviatok sviatkov omnoho vyššiu hodnotu, pretože nie je len spomienkou, ale je udalosťou, ktorá sa aktuálne osobne dotýka každého z nás.

-rs-

Modliť sa milovať očakávať

Viac miluj a budeš menej trpieť.

Chceš poznať význam sviece, čoho je znakom?

Bola znakom noci prechodu, Veľkej noci Pána.

Prví kresťania používali sviecu ako znak Kristovej prítomnosti v tmách sveta.

Ako je Kristus svetlo sveta a spotreboval sa v láske, tak i svieca dáva svetlo, a pritom sa spotrebúva.

Je to znak a ako všetky znaky, i tento nás oslovuje.

Mne sa tento znak dlho prihováral, uprene som naň hľadel počas noci za Veľkej soboty a prisvojil som si ho cez nedeľnú liturgiu.

Potom som už chcel pochopiť myšlienku svetla, ktoré konzumuje sviecu.

Keď mi priateľ vo Viedni daroval krásnu farebnú sviecu, odniesol som si ju domov, uložil vo svojej cele vedľa svätého obrázku.

Všetko sa zmenilo na malý oltár.

A teraz, ak ma navštívi bolesť, čo sa stáva dosť často a ja sa cítim ako v tmavej diere, zapálim sviecu. Potom na ňu uprene hľadím a snažím sa sám sebe adresovať slová, ktoré s takou ľahkosťou hovorím svojim bratom počas liturgie svetla:

- Vidíš túto sviecu? Je to symbol Ježiša, ktorý dáva svetlo svetu, spotrebúvajúc sa pritom tak, ako sa spotreboval On.

Vyslovujem ich a dodávam si odvahy.

A čo urobím potom?

Pokračujúc vo svojej malej osobnej liturgii, urobím tri veci, malé, ktoré mi prídu na um a vedú má správnym smerom.

Modlím sa
Milujem.
Očakávam.

Carlo CARETTO

NOVÁ KAPITOLA PRAŽSKÉHO EXARCHÁTU

V minulom roku v Čechách a na Morave slávnostne ukončili Desaťročie duchovnej obnovy. Vyhlásil ho kardinál František Tomášek v roku 1987. Bola to i duchovná príprava na rok osláv milénia sv. Vojtecha. Až teraz - s odstupom času - si možno uvedomiť, ako predvídavo bolo všetko naplánované podľa aktuálnych potrieb spoločnosti.

V uplynulom období sa podarilo katolíckej Cirkvi v ČR mnohé dosiahnuť. Spomeňme len napr. tri návštevy Svätého Otca, otvorenejšie ekumenické vzťahy, vytvorenie širokej charitnej siete. Pre gréckokatolíkov, žijúcich v Českej republike, bolo posilnením zriadenie Pražského apoštolského exarchátu, na čelo ktorého Ján Pavol II. vymenoval biskupa Mons. Ivana Ljavinca. Prvý český exarcha práve v týchto dňoch jubiluje. Dožíva sa významného životného jubilea - 75 rokov.

Rozhovor s ním sme venovali významnej udalosti, ktorá sa viaže s uplynulým obdobím a je vyjasnením niektorých vzťahov k tzv. podzemnej cirkvi. Výsledkom týchto snáh bolo zapojenie 18 neverejne vysvätených duchovných do služby v Gréckokatolíckej cirkvi.

☐ ***Otec biskup, povedzte nám, prosím, akí kňazi boli prijatí do Gréckokatolíckej cirkvi?***

- Boli kňazi, ktorí sa na svoje poslanie pripravovali v období totality, niektorí na začiatku roku 1969. V tom čase sa počítalo s veľmi nepriaznivým vývinom udalostí. Dokonca i s takou možnosťou, že by vtedajšia Československá republika bola anektovaná (.....) Sovietskym zväzom. Počítalo sa s tvrdým prenasledovaním Cirkvi. Preto sa rôzne tajné aktivity sústredili na zabezpečenie budúcnosti. Boli tu ľudia ochotní pôsobiť ako duchovní i vo veľmi ťažkých podmienkach a svätitelia, ktorí umožnili tento zámer uskutočniť. Z pochopiteľných dôvodov nebolo možné viesť evidenciu, vystavovať nejaké dokumenty. Svätá stolica však žiadala, aby sa tieto vzťahy usporiadali. Niektorí kňazi boli vysvätení v zahraničí, ale to bola iná situácia, oveľa jednoduchšia z hľadiska súčasného vyjasňovania.

☐ ***Ktorých kňazov sa problém dotýkal?***

- Išlo o kňazov z Moravy a Čiech a boli to ženatí kňazi.

☐ ***Aký postup bol realizovaný?***

- Celá záležitosť bola riešená v spolupráci s Rímom. Najmä s Kongregáciou pre Východné cirkvi. Vyzvali sme týchto tajne vysvätených kňazov, aby si svoju situáciu v Cirkvi ujasnili. V súčasnosti nie je dôvod, aby sa naďalej skrývali. Žiadatelia poslali svoju žiadosť do Ríma na uvedené kongregácie a tie potom stanovili podmienky, za ktorých môže dôjsť k začleneniu, lepšie povedané k inkardinácii do našej cirkvi.

Po splnení stanovených požiadaviek sa stali súčasťou našej cirkvi a na verejnosti sa prvýkrát predstavili v Chráme sv. Víta v novembri minulého roku pri slávnostnom ukončení Desaťročia duchovnej obnovy. Celý proces trval niekoľko rokov, bolo potrebné odstrániť niektoré prekážky, ale o to väčšiu radosť sme potom spoločne prežívali. Uzavrela sa kapitola aktivít tzv. podzemnej cirkvi. Môže sa otvoriť nová, už za celkom iných podmienok pôsobenia.

☐ ***Kde pôsobia títo kňazi, sú vo farnostiach?***

- Nie, zatiaľ nebudú pôsobiť vo farnostiach. Exarchát nemá také finančné možnosti. Zostávajú zatiaľ ďalej vo svojich občianskych povolaniach. Budú pôsobiť podľa pastoračných potrieb tak, aby bola čo najlepšie zabezpečená pastorácia veriacich. Veď je tu potrebná nová evanjelizácia. Budú vytvárať nové pastoračné centrá, kde sa budú slúžiť gréckokatolícke bohoslužby. Budú pre veriacich k dispozícii tak povediac priamo v teréne.

Niektorí budú pridelení ako výpomocní kňazi, napr. vo farnosti v Ostrave. V budúcnosti chceme vytvárať ďalšie farnosti, napr. v Plzni, v Karlových Varoch a inde. V Olomouci by mala byť tiež vytvorená farnosť a bude tam menovaný administrátor. Niektorí budú pôsobiť, na vysokých školách a tiež v masovokomunikačných prostriedkoch.

☐ ***Otec biskup, ako by ste charakterizovali týchto kňazov, akí sú to ľudia?***

- Sú veľmi obetaví, pracovití a vytrvalí. Majú bohaté životné skúsenosti, ktoré získali v rôznych prostrediach, kde pracovali. Sú vzdelaní i v tom svetskom povolaní, niektorí majú vysokoškolské vzdelanie, pôsobia v rôznych sférach našej spoločnosti, napr. jeden z nich pôsobí v Českej televízii v Brne, venuje sa náboženskému vysielaniu. Myslím si, že môžu urobiť veľa dobrého pre veriacich i pre celú Cirkev.

Otec biskup, vďaka za vaše slová.

Historická udalosť, ktorá sa odohrala v Prahe, vedie k mnohým úvahám. Možno to znie až príleš symbolicky - po 18 ročnom zákaze existencie našej cirkvi, prichádza jej na pomoc 18 kňazov. Budú vyučovať a šíriť východnú spiritualitu, približovať krásu východného obradu priamo v každodennom kontakte s ľuďmi. Možno viac medzi neveriacimi, ako veriacimi. Budú tým ľuďom neustále k dispozícii! Také samozrejmé a predsa vzácne.

Chcú i oni prispieť k uchovaniu dedičstva otcov východnej cirkvi. Je to neobyčajný jav. Možno, že mu celkom nerozumieme, ale jedno je isté, je to prejav Božej nekonečnej lásky. Nemôžeme vedieť, čo je v Božom pláne, ale môžeme si byť istí, že Pán si nájde cesty, aby naša Cirkev žila a prežila i ťažké a zložité obdobia, tak ako doteraz.

V histórii už máme taký príklad Božej lásky a pomoci, ktorej sa nám dostalo od českých redemptoristov. Prišli na Slovensko, aby tu pracovali vo vinici Pánovej. Veď všetci tvoríme jednu svätú všeobecnú apoštolskú Cirkev. Možno nikdy nebolo toto posolstvo tak aktuálne ako práve dnes.

Kamila PEŠEKOVÁ
Mária PEŠEKOVÁ

Jubileum vladyku Ivana Ljavinca

Dňa 18. apríla tohto roku sa dožíva prvý český apoštolský exarcha vladyka Ivan Ljavinec svojho životného jubilea - 75 rokov. Pri tejto príležitosti vladyku Ivana srdečne pozdravujeme a želáme mu veľa duchovných a telesných síl do jeho ďalšej apoštolskej práce. Pre čitateľov Slova pripomínameje jeho základné životopisné údaje.

Vladyka Ivan Ljavinec sa narodil 18. apríla 1923 vo Volovci na Podkarpatskej Ukrajine. Gymnaziálne štúdiá absolvoval vo Viedni, kde dosiahol aj licenciát. Kňazskú vysviacku prijal 28. júla 1946 z rúk vladyku Pavla Petra Gojdiča, OSBM, a stal sa jeho tajomníkom. Zároveň pôsobil ako katechéta a redaktor Blahovisnika a Zory. V rokoch 1947-1950 bol špirituálom v prešovskom seminári. Od likvidácie našej Gréckokatolíckej cirkvi v roku 1950 bol oficiálne mimo pastorácie, ale z poverenia internovaných biskupov tajne vykonával úrad generálneho vikára. V roku 1955 bol za túto činnosť zatknutý a 6. septembra 1956 Najvyšším súdom v Prahe odsúdený na štyri roky väzenia. Spolu s ním bolo odsúdených 15 ďalších gréckokatolíckych kňazov. V roku 1958 na základe prezidentskej amnestie bol prepustený z väzenia a odvtedy vykonával rôzne manuálne práce, bol kuričom, sprievodcom električiek, smetiarom atď.

Po obnove našej cirkvi sa v roku 1969 stal správcom našej farnosti sv. Klimenta v Prahe a od roku 1993 biskupským vikárom pre gréckokatolíkov v Českej republike. Svätý Otec ho dňa 13. marca 1996 vymenoval za titulárneho biskupa acalisského a za apoštolského exarchu pre katolíkov byzantského obradu žijúcich v Čechách.

Vladyka Ivan sa ujal vedenia nového apoštolského exarchátu s veľkou vervou. Svoju službu začínal v biednych podmienkach po každej stránke. Vďaka Bohu teraz je situácia v exarcháte podstatne zmenená. Vladyka Ivan vysvätil 19 nových kňazov a zriadil viaceré nové farnosti, napr. v Českých Budejoviciach, v Olomouci, v Plzni a v ďalších mestách. Dá sa preto povedať, že život gréckokatolíkov v Českej republike sa vďaka vladykovi Ivanovi Ljavincovi podstatne prebudil.

Nech Pán žehná jeho apoštolskej službe i naďalej, aby priviedol mnoho duší k nemu.

Na mnohaja i blahaja lieta, vladyka Ivan! **o. Ján BABJAK, SJ**

Nové povolania pre novú Európu

Dňa 28. januára 1998 vyšiel záverečný dokument Kongresu o povolaniach pre kňazstvo a rehoľný život v Európe, ktorý sa konal takmer pred rokom v máji 1997. Tento dokument vydali Pápežské diela pre cirkevné povolania (Pontificia opera per le vocazioni ecclesiastiche)

V úvode nám dokument predstavuje adresátov tohoto dokumentu: silní v tejto nádeji (...), obraciame sa predovšetkým na vás, chlapci a dievčatá, na vás, milá mládež. Vo výbere vašej budúcnosti prijmite plán Boha. Budete šťastní a plne realizovaní vtedy, ak budete plniť Boží plán. Ďalej sa dokument obracia na rodičov, vychovávateľov, kňazov a na zasvätené osoby.

V prvej časti dokument predstavuje situáciu povolaní v dnešnej Európe. Predstavuje novú Európu, plnú rozdielností a zároveň tak veľmi túžiacu po jednote. Hovorí o tzv. kultúre proti povolaniu, ktorú prirovnáva k panteónu, kde sú prítomné všetky „božstvá" a každá „hodnota" má svoje miesto.

Ďalšia časť predstavuje teológiu povolania prostredníctvom tajomstva Otca, Syna a Svätého Ducha. Boh Otec pozýva k životu plnému lásky, lebo ona je zmyslom života, povolaním každého človeka. Syn nás pozýva k nasledovaniu. Jeho poslal Otec, aby ukázal, že najväčším prejavom lásky je dať život. Duch nás pozýva k svedectvu. On je animátorom a sprievodcom každého povolania. V tejto časti dokumentu je tiež pasáž venovaná východným katolíckym cirkvám. Väčšia pozornosť zo strany Cirkvi v západnej Európe sa má dať na duchovnú a formačnú cestu východných katolíckych cirkví. Táto pozornosť môže mať dobrý vplyv na pastoráciu povolaní v celej Cirkvi. Dokument hovorí: Zvláštnu dôležitosť v poriadku formácie vo východných cirkvách má svätá liturgia. Ona je miestom, kde sa proklamuje a medituje tajomstvo spásy, kde sa rodí jednota a buduje bratskosť medzi veriacimi. Ďalej píše, že nemôžu byť nové povolania ku kňazskému a mníšskemu životu, ak sa nevrátime ku žriedlu vlastnej tradície, v zhode so svätými Otcami a ich hlbokým zmyslom Cirkvi. Preto biskupi, rehoľní predstavení a zodpovední za pastoráciu povolaní vo východných katolíckych cirkvách v Európe sa povzbudzujú k tomu, aby počuli potreby ich cirkví a znovuzískali a dodržiavali celé liturgické dedičstvo, ktoré pomáha otvoriť sa na duchovný život.

V tretej časti hovorí o pastorácii povolaní. Dáva pastoračným pracovníkom generálne princípy pastorácie povolaní. Tradícia Cirkvi nás učí, že bežným spôsobom vzbudzovania a rozoznávania povolaní je cesta, ktorá sa uskutočňuje počas liturgie, modlitby, v jednote Cirkvi a v službe blížnym.

Štvrtá časť nesie názov Pedagógia povolaní. V tajomstve povolania môžeme rozlíšiť päť charakteristických centrálnych bodov, ktoré Boh dáva človekovi. Aby niečo vyrástlo, musí sa najprv niečo zasiať. Potom je sprevádzanie na ceste. Počas celej tejto cesty je potrebné vychovávať, formovať a rozoznávať. Avšak na konci tejto cesty dospievania je potrebné zo strany volaného urobiť rozhodujúci krok: akt viery.

Tento nový dokument Cirkvi nám ukazuje veľkú lásku Boha k človekovi a povolanie ako jeho špeciálny dar, ktorý však môžeme nájsť jedine v ňom, v Bohu. Dokument nás vyzýva k modlitbe za nové sväté povolania.

Slovenskí redemptoristi Rím

Svedectvá viery

Vzácne jubileum

Skromnosť a viera sa snúbia s o. Vladimírom Molčányim, človekom, ktorý len nedávno jubiloval 100 rokov bez desiatich. Spomienky na tohto horlivého kňaza sa viažu k farnosti Miňovce, do ktorej správy spadajú aj obce Tokajík, Vyšný Hrabovec a moja rodná dedina Mrázovce. Pamätám si na o. Vladimíra ešte ako malé dievča, keď u nás slúžili sv. liturgie. Cerkev bola pri našom rodičovskom dome sotva 50 metrov. Lenže potom sa stalo niečo, čo moja detská duša nevedela pochopiť. Chrám zostal zatvorený a o. V. Molčányiho som nevidela dlhé roky. Tak ako desiatky kňazov aj on pocítil neľahké 50. a 60. roky, kedy boli prenasledovaní pre svedectvo a vernosť viere. V roku 1968 sa vrátil medzi svojich veriacich. V čase, keď bola zakázaná Gréckokatolícka cirkev, sme z našej dediny chodievali do Turian nad Ondavou, vzdialených od nás 3 km. V lete, v zime, v daždi a snehu viedli naše cesty skratkou cez les. V rímskokatolíckom kostole som pristúpila aj k prvému sv. prijímaniu.

Neskôr, keď bola Gréckokatolícka cirkev obnovená, sa mi len veľmi ťažko vracalo späť. Ťažké bolo preorientovať sa po 20-tich rokoch na východnú liturgiu. Nechcela som chodiť do chrámu, pretože som nerozumela po staroslovienskyv. Trvalo to určité obdobie, ale dnes nedám dopustiť na náš východný obrad.

Zásluha za správne pochopenie obradu, staroslovienskej liturgie patrí tiež o. Vladimírovi Molčányimu.

Po odchode na odpočinok ešte dlhé roky dochádzal medzi svojich veriacich v piatok a v nedeľu. Týždeň čo týždeň k nám dochádzal autobusom. Ani teraz, keď sa dožil krásneho životného jubilea, veriaci na neho nezabúdajú a nosia ho vo svojich srdciach.

Mnohaja i blahaja lita, drahý náš o. Vladimír. **M.T.**

Ikonografia

Správne 22 a 4 nesprávne odpovede - to je výsledok súťaže z č.5/98. Nebolo to až také ťažké. Biblické postavy sa dali pomerne jednoducho identifikovať. Správna odpoveď mala znieť: A3, B1, C2. Piatim z vás, ktorých sme vylosovali, posielame knihy z vydavateľstva Slovo a.s.

***Výhercovia:* Martin Smetana** *z Popradu,* **Juraj Udič** *z Bardejova,* **Marta Jamnická** *z Košíc,* **Juraj Skrip** *zo Sniny a* **Anna Vaťaľová** *zo Svidníka.*

Kuriozitou je, že sa šťastie tentoraz usmialo na mestských súťažiacich. Výhercom blahoželáme a všetkých vás súčasne pozývame do ďalšej súťaže.

Priraďte správne číslicu k písmenu: 1. Kristus Emmanuel, 2. Kristus Psychosóté (Záchranca duší).

Ikona vznikla v 15. storočí v jednej z moskovských dielní. Autor ikony zdôrazňuje iba oči a obracia zrak diváka na to, aby sa odpútal od materiálnych vecí a prenikol do abstraktných sfér kresťanskej náuky.

Ikona z galérie v Chráme sv. Klimenta v Ochride, v Macedónsku . Pôvod ikony sa predpokladá v niektorej konštantinopolskej dielni v 14. storočí.

Ako sme sa našli

Túlal som sa po bratislavských uličkách, pozerajúc do výkladov obchodov. Bol som sám. Prednedávnom som stratil polovicu srdca. Moje dievča zabilo auto. Chodil som po miestach, kde sme sa spoločne prechádzali. Spomínal som na jej úprimný smiech, ktorý nasledoval často po mojej nejakej poznámke. Prečo - otázka, na ktorú mi nevedel dať nikto uspokojivú odpoveď. Nevedel som si predstaviť bez nej život a teraz ho mám žiť. Aká ľudská tragédia? Čo mám robiť? Aj tých zopár priateľov, ktorých som mal, ma nevedelo utešiť. Zabudol som spomenúť, že som v tom čase bol študentom na vysokej škole. Rodičov a príbuzných som mal až na východe republiky. Nikdy predtým som neuvažoval o smrti. Až do chvíle, keď dievča, s ktorým som mal veľké životné plány, neodišlo tam, odkiaľ niet návratu.

Blížila sa Veľká noc. Chystal som sa domov. Kúpil som si lístok na vlak až do Humenného. Odtiaľ som to mal domov len niekoľko kilometrov.

Tatran uháňal, ale moje myšlienky zostávali na jednom mieste. Stáli na jednom bode - prečo. Vo Vrútkach do vlakového kupé si prisadol jeden starší pán. Po chvíli som si všimol, že to bude určite nejaký farár. Jeho prítomnosť mi nebola nepríjemná, veď som bol veriaci, aj keď iba tradične. Po chvíli sa prihovoril k spolusediacim. Akási žena sa s ním hneď dala do debaty. Zhovárali sa o prichádzajúcich sviatkoch. Ich rozhovor ma vyrušil v mojich pesimistických spomienkach. Kňaz hovoril o Kristovi, akoby bol naším súčasníkom. Spomenul vzkriesenie, večný život. Znenazdajky začal hovoriť o jednom chlapcovi, ktorý stratil dievča. Bolo to pre mňa veľmi prekvapujúce. Videl som sa v tom príbehu. Ešte viac som sa usiloval počúvať, pritom som sa tváril indiferentne. Hovoril, ako to, tohto chlapca zmenilo. Navštevoval ho a spoločne hľadali odpoveď - Bože na moje prečo. Pocítil som vzrušenie. Ako rád by som bol tomu kňazovi povedal, že sa s ním chcem rozprávať. Hanbil som sa a zároveň bál. Vlak už prechádzal margeciansky tunel. Slová kňaza boli naozaj veľmi povzbudivé. Zdalo sa mi, že Kristovo vzkriesenie v mojom srdci nadobúda nejaké nové rozmery.

Keď som v Kysaku vystupoval z vlaku, chcel som mu povedať ďakujem, všimol som si však, že kňaz bude tiež vystupovať, preto som to neurobil. Naopak, kňaz sa prihovoril ku mne, či cestujem ďalej. Odvetil som, že áno. Spýtal sa ma, či mi nebude prekážať svojou spoločnosťou? Chcel som povedať, že ma musí sprevádzať, ale zdržanlivo som povedal, že nie. Ste veriaci? - pýtal sa, áno ale... nechodíte stále do chrámu doplnil ma prosto kňaz. Ďakujem, že ste to povedali vy, vyhríklo zo mňa. Prečo? - Lebo dnes som sa rozhodol chodiť do chrámu stále. Ako to a čo spôsobilo takúto zmenu vo vás? Vy! Tu som mu rozpovedal svoj príbeh lásky. Kňaz bol dojatý. Keď sme sa lúčili vo Vranove nad Topľou, nechal mi svoju adresu. Bola to moja najkrajšia Veľká noc. Odvtedy som tohto kňaza navštívil niekoľkokrát. Bol mojím zmŕtvychvstalým Kristom. Ďakujem Bohu za všetkých kňazov, ktorí nám - veriacim - ukazujú zmysel života, ktorí nás posilňujú na ceste do večnosti, ktorí nám prinášajú Krista.

Andrej P.

Princíp, z ktorého sú v katolíckej sexuálnej

Pohlavnosť u človeka, ak sa skúma v rovine javovej psychosomatickej, je skutočnosťou zložitou, mnohorakou. Pre teologickoetické úvahy má najvážnejší význam tá jej podoba, ktorú zahrňujeme názvom sexuálny pud.

Napriek nepochybnej sile pudu existuje perspektíva premôcť v ňom uzavreté determinizmy. Je reálna možnosť ovládania uvedomelou vôľou toho, čo by mohlo urobiť človeka otrokom pudu a následne slepého citu. V protiklade ku zvieratám, ktoré riadia pudy, človek sa dokáže ovládať. A dokáže to preto, lebo pozná iné hodnoty ako tie, ktoré sú obsiahnuté v sexuálnej láske, zvlášť nezintegrovanej s celkom túžob a povolania ľudskej osoby. Človek si aspoň de iure zachováva vládu nad pudom. Je to otázka slobody vôle. Ľudská vôľa je slobodná a zároveň zaangažovaná. Chce dobro, hľadá ho a teda volí. Až uvedomelá voľba určuje aj ľudské formy aktualizovania sa pohlavného pudu a ľudské rozmery lásky. Ide tu v prvom rade o voľbu predmetu lásky.

Usporiadanie týkajúce sa sexuálneho života vyjadruje katolícka morálka pojmom „čistota". Hovorí sa teda o povinnosti čistoty, o čistote ako čnosti a o hriechoch proti čistote. Je to pojem všeobecne chápaný, hoci už zriedka užívaný a ťažko by sa ho bolo zbaviť v sexuálnej etike. Zaťažený je však vážnou nejasnosťou a môže rodiť neporozumenie. Treba teda rozvinúť správny pojem čistoty, nezaťaženej negativizmom. Aby sme porozumeli pravý zmysel čistoty, budeme najprv skúmať biblický odkaz týkajúci sa tohoto predmetu.

Biblické poučenia, týkajúce sa čistoty, majú prevažne podobu zákazu a vystríhania sa pred hriechom. Najvšeobecnejšie sú dva prikázania Dekalógu: šieste a deviate (porov. Ex 20, 14-17). Je samozrejmou vecou, že nepriamo majú aj pozitívny význam. Vyplývajú z nich potreba a povinnosť zachovávať čistotu, aspoň v oblasti niektorých jej vzťahov, a to nielen vo vonkajšom konaní, ale aj vo vnútornom postoji. V tejto súvislosti treba ešte upozorniť na Ježišovu výpoveď, z ktorej vyplýva, že prameň „zlých myšlienok... cudzoložstva, smilstva" treba vidieť v srdci

Na vaše otázky odpovedá košický apoštolský exarcha vladyka Milan

Otec biskup, pred necelým rokom malo byť referendum. Tohto roku bývalý prezident vypísal ďalšie, ale bolo zrušené. Podľa mňa návrh nového volebného zákona obsahuje určité diskriminačné obmedzenia. A denne sme svedkami porušovania zákonov, zneužívania moci a ja sa obávam, či sa neocitneme v situácii ako pred rokom 1989. Určité strany a hnutia nachádzajú k sebe cestu i napriek tomu, že zastupujú rôzne názorové zoskupenia občanov. Môže takýto model uspokojiť našu spoločnosť?

Možno si poviete, čo má táto problematika spoločné s rubrikou mladých v časopise Slovo. Podstata problému tkvie v tom, že niekedy ľudia cítia k sebe až nenávisť. Sklamania a pesimizmus zo situácie v spoločnosti prinášajú rozdelenie a odcudzenie až do rodín, pribúda aj nenávisť. A raz sa budeme pýtať, ako sme splnili Božie prikázanie miluj aj svojich nepriateľov. Môj osobný problém, otec biskup, je v tom, ako mám prekonávať sklamania a istú dávku nenávisti, keď vidím, že v našej spoločnosti je veľa klamstva a netolerancie. Ako vidíte túto situáciu Vy?

Ján, vysokoškolák

Otázky mladých

Každé zmarenie spravodlivých túžob veľkého počtu ľudí je nedemokratickým a nehumánnym krokom voči tomuto spoločenstvu. Ktokoľvek by sa rozhodol konať v rozpore s takto prejaveným názorom prostredníctvom petícií, nemá právo hovoriť o tom, že zastupuje ľud tejto krajiny, lebo on zastupuje len svoj názor, či svoje stranícke zámery.

Čo sa týka hnutí a strán, ktoré našli cestu k sebe napriek rozdielnosti niektorých názorov a chcú spoločne hľadať cestu k dobru tohoto národa, má to v sebe čosi pozitívne. Istotne skrývajú sa v tom aj rozličné ťažkosti, vyplývajúce zo spoločného stola, ktorý musí zniesť viaceré tlaky pri rokovaniach. Ak by však všetkých ľudí naozaj spájal zápas o spoločné dobro, potom by sa mohla naša spoločnosť nasmerovať správnym smerom.

Ak by sa spoločnosť orientovala na spravodlivosť, potom by zákonite ustúpili do úzadia napätia, ktoré tu sú a nenávisť by tu nemohla mať svoje miesto. Zloba a nenávisť majú spoločného menovateľa, ktorým je nespravodlivosť, provokujúca k zlosti.

Ako vidím situáciu ja? Predovšetkým viem, že u niektorých ľudí vzbudím aj týmto svojím postojom k otázke akúsi nevôľu. Vyplýva to z toho, že každý by chcel počuť ma hovoriť svojou vlastnou rečou. Ja však ako biskup som povinný reagovať na fakty rečou svedomia, ktorou Cirkev v každej situácii musí hovoriť, aby sa nespreneverila svojej úlohe - vydať svedectvo pravde.

My, veriaci, nemôžeme prechovávať vo svojich srdciach nenávisť voči nikomu, ani voči nepriateľom. Odsudzujeme zlo a hriech, ale modlíme sa za tých, ktorí ho konajú, modlíme sa, aby našli cestu k pravde, aby našli cestu k spravodlivosti a láske.

o. Spiro

Tu

(text piesne)

Tu si ma povolal
a prehovoril si k môjmu srdcu
slovami plnými svetla,
a zasiahol si môj život
v samom strede.

Vyviedol si ma
ďaleko od sveta,
pre Teba som opustil
všetko, čo si nebol Ty,
a tak si ma oslobodil
od seba samého.

Tu
som sa s Tebou stretol
vo všetkých svojich bratoch
a musel som im
o Tebe povedať,
že iba Ty sám
môžeš učiniť človeka šťastným,
že iba v Tebe, Pane,
je pravá láska;
že preto, aby som ti patril,
musím za každú cenu
milovať pokoj
a uchovať si ho
ako Tvoj najkrajší dar.

etike odvodzované konkrétne všeobecne platné normy

(Mt 15,18n; porov. Mk 1,21a). Na základe toho nie je ťažko povedať, že povinnosť zachovať čistotu zahŕňuje i srdce, to znamená vnútro duše a teda myšlienky, túžbu vôle - všeobecne celý vzťah osoby k osobám odlišného pohlavia. Tu je jasne reč nielen o žiadostivosti smerujúcej k žene, ale o nečistote u osôb obidvoch pohlaví.

Biblia obsahuje málo poučení týkajúcich sa pozitívnej stránky čistoty, namiesto toho veľa hovorí práve o hriechoch v tejto oblasti. Vyššie analyzovaná vec môže svedčiť, že i Kristus bral veci, týkajúce sa čistoty veľmi vážne. Z toho nepriamo vyplýva, že hriechy v oblasti čistoty, nemožno brať na ľahkú váhu.

„Ak ťa zvádza na hriech tvoje pravé oko, vylúp ho a odhoď od seba, lebo je pre teba lepšie, ak zahynie jeden z tvojich údov, ako keby sa malo celé tvoje telo dostať do pekla" (Mt 5, 29-30; porov. tamže 18,8-9). Kristus tu nežiada doslovné zmrzačenie. Ani oko, ani ruka nie sú prameňom a príčinou hriechu, ale ako už vieme, hriech pochádza z vnútra. Podľa sv. Augustína je možné vysvetliť predmetný výrok tak, že je potrebné rozhodne a tvrdo odstraňovať všetko, čo vedie k hriechu nečistoty. Treba sa vzdať toho, čo pociťujeme ako drahé a tak potrebné ako ruka alebo oko, a čoho zbavenie prináša takú bolesť ako odťatie ruky alebo vylúpenie oka.

Pri charakterizovaní biblickej náuky, týkajúcej sa hriechu v oblasti sexuálneho života, treba ešte upozorniť na spôsob motivovania zla týchto previnení, pred ktorým biblickí autori vystríhajú. Napríklad sv. Pavol odsudzuje hriechy proti čistote veľmi prísne, pretože v nich vidí previnenie proti nedeliteľnej moci Krista nad telom: „Telo nie je na smilstvo, lež pre Pána a Pán pre telo" (1Kor 6,13). Telá veriacich patria Kristovi, skrze krst boli zapojené do jeho mystického tela, stali sa jeho živými údmi. Kristus svojím vykúpením za cenu vlastnej krvi, získal na ne vlastné právo. Nečistota teda narušuje Kristovo právo, je bezprávím, ba dokonca v určitom zmysle svätokrádežou, druhom profanácie. Telo kresťana, posvätené sviatosťou krstu, sa vplyvom posväcujúcej milosti stáva Božím chrámom a príbytkom Svätého Ducha. Tento chrám zneucťuje nečistota a profanácia chrámu je namierená priamo proti jeho úcte patriacej samotnému Bohu.

Ak by som mal hľadať princíp, z ktorého sú v katolíckej sexuálnej etike odvodzované konkrétne platné normy, vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam, videl by som ho v pavlovskom: „Telo nie je na smilstvo ale pre Pána", a v tom, že funkciou sexu je darcovstvo seba druhej osobe a v potencii aj darcovstvo nového života a že tieto schopnosti spolu súvisia a nemajú byť rozdeľované. (Porov. J. Skoblík Poznámky ke křesťanské etice, Praha 1994).

o. Mgr. Marek PRIBULA

Postrehy

Informácie

Udalosti

O dorozumievacích prostriedkoch

Dňa 20. marca uverejnili vo Vatikáne posolstvo Jána Pavla II. k plenárnemu zasadnutiu Pápežskej rady pre spoločenské dorozumievacie prostriedky, ktorá tento rok slávi svoje 50. výročie.

Pápež spomenul rýchly pokrok v oblasti masmédií a napísal, že predstavujú nesmiernu výzvu, pretože technika sa vyvíja takou rýchlosťou, že už nemáme kontrolu nad tým, kam nás môže zaviesť. Napriek tomu je to aj sľubná doba... Cirkev je presvedčená, že moderné dorozumievacie prostriedky... môžu byť významným príspevkom k duchovnému pokroku ľudstva a tým k šíreniu Božieho kráľovstva.

Katolíci znepokojení

V Nazarete vyvoláva znepokojenie plán islamských aktivistov zriadiť mešitu vedľa Chrámu Zvestovania. Apoštolský delegát vo Svätej zemi, arcibiskup Andrea Cordero Lanza di Montezemolo, sa v tejto otázke už kontaktoval s izraelským premiérom Benjaminom Netanjahom a vyhlásil, že celé katolícke spoločenstvo je plánom veľmi znepokojené.

KP/TK KBS

Stretnutie v Brazílii

V dňoch od 16. februára do 28. marca t.r. bolo v Dome modlitby ctihodnej sestry Jozafáty Hordyševskej v brazílskom meste Ponta Grossa predkapitulné stretnutie vyšších predstavených a bývalých generálnych predstavených sestier služobníc s terajšou generálnou predstavenou Máriou Teréziou Kitoovou. Na stretnutí bola prítomná tiež provincionálna predstavená našich sestier služobníc sr. Pavla Ištvaníková. Vyššie predstavené navštívili aj niekoľko domov, v ktorých pôsobia brazílske sestry služobnice. -jb-

Významný sviatok v prešovskej katedrále

Na sviatok Zvestovania Bohorodičke sa začali tohtoročné oslavy 180. výročia vzniku prešovského biskupstva, 110 rokov narodenia biskupa-mučeníka Petra Pavla Gojdiča a 30 rokov od obnovenia Gréckokatolíckej cirkvi, ako to povedal prešovský biskup Mons. Ján Hirka na začiatku sv. liturgie dňa 25. marca t.r. Na jej začiatku trinástim bohoslovcom udelil nižšie svätenia.

Postrihnutie na svieconosiča, čitateľa a kantora sa v prvotnej Cirkvi ako svätenie udeľovalo tým, ktorí mali byť chrámovými svieconosičmi, spevákmi, alebo čítali na bohoslužbách zo Svätého písma a pritom neboli kňazmi ani diakonmi. V súčasnosti sa postrihnutie chápe ako začlenenie bohoslovca do duchovného stavu.

Súčasne na túto slávnostnú bohoslužbu boli otcom biskupom Hirkom pozvaní všetci kňazi, ktorí pôsobili v prešovskej eparchii a sú v súčasnosti už na dôchodku. Do Katedrálneho chrámu sv. Jána Krstiteľa na koncelebrovanú sv. liturgiu ich prišlo vyše päťdesiat. Otec biskup im poďakoval za službu v Cirkvi. Medzi inými boli prítomní aj nedávni jubilanti - JUDr. o. Marián Potaš, OSBM (80), titl. kanonik o. Vladimír Molčányi, (90) a titl. dekan o. Andrej Zéher (70), ktorým odovzdali zároveň kytice kvetov. Vzájomné objatia biskupa a jubilantov odhalili vnútornú radosť zo stretnutia.

V súvislosti so sviatkom Zvestovania Bohorodičke otec biskup poukázal na toto veľké tajomstvo, ktorým sa v dejinách ľudstva začala spása. Okrem iného tiež spomenul, že bolesť dokáže ľudí viac naučiť ako radosť, po ktorej tak všetci túžime... Dokážme z Boha načerpať silu a prežiť svoju každodennú bolesť i smrť - zakončil svoj príhovor. Po skončení bohoslužby na stretnutí kňazov s o. biskupom boli viacerým z prítomných udelené zvláštne ocenenia a tituly. -rs-

Trinásti bohoslovci štvrtého ročníka dňa 25. marca t.r. prijali postriženie v Katedrálnom chráme sv. J. Krstiteľa v Prešove z rúk biskupa Mons. Jána Hirku

Trom jubilantom - o. JUDr. Mariánovi Potašovi, OSBM, titl. kanonikovi o. Vladimírovi Molčányimu a titl. dekanovi o. Andrejovi Zéherovi - zablahoželal po sv. liturgii na sviatok Zvestovania Bohorodičke biskup Mons. Ján Hirka. Súčasne poďakoval všetkým dôchodcom za ich doterajšiu službu v Cirkvi

Gréckokatolícke gymnázium v Humennom

Na základe návrhu Mons. Jána Hirku, gréckokatolíckeho prešovského sídelného biskupa, Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, po splnení všetkých náležitostí a podmienok, zaradilo gréckokatolícke Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho v Humennom do siete stredných škôl. Štúdium na uvedenom gymnáziu je štvorročné a s výchovno - vzdelávacím procesom sa začína od 1. septembra 1998. Budú otvorené dve triedy prvého ročníka.

V súvislosti s tým, že okrem tejto školy sú na území prešovského biskupstva ešte ďalšie tri cirkevné školy - Základná škola vo Svidníku a Tichom Potoku, ako aj Stredná zdravotná v Prešove, bol zriadený diecézny školský úrad, ktorého riaditeľkou sa stala sr. Mgr. Katarína Marta Kozáková - rehoľná sestra z kongregácie Sestier služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie. TK/PB

Podpísali zmluvu

Vo štvrtok 9. marca napoludnie navštívil Gréckokatolícky biskupský úrad v Prešove Ján Slota, primátor mesta Žilina. S prešovským sídelným biskupom Mons. Jánom Hirkom podpísal zmluvu o poskytnutí priestorov pre bohoslužby, pastoračné stredisko a byt kňaza pre Gréckokatolícku farnosť v Žiline. Gréckokatolícki veriaci nedávno zriadenej farnosti v Žiline doteraz nemali svoje vlastné priestory. TK/PB

PRVÉ STRETNUTIE KATECHÉTOV KOŠICKÉHO EXARCHÁTU V POZDIŠOVCIACH

V novootvorenom Katecheticko-pastoračnom centre v Pozdišovciach sa 20. marca konalo prvé stretnutie katechétov Košického apoštolského exarchátu. Hlavným cieľom tohto stretnutia bolo predstavenie katechetického strediska jeho riaditeľom o. Mgr. Jánom Ducárom, metodickou sr. Antóniou Chovanovou, SNPM, a ekonómkou sr. Cyrilou Molčányiovou, SNPM. Na stretnutí hľadali odpovede na aktuálne problémy a úlohy v katechizácii. Štyridsiatipiati katechéti z celého exarchátu sa takto presvedčili o potrebe ďalších spoločných stretnutí - Choďte a ohlasujte. -rs-

Pascha v Prešove

Na Veľký štvrtok - 9. apríla - slúžil slávnostnú sv. liturgiu v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove, sídelný biskup Mons. Ján Hirka, za účasti väčšiny kňazov eparchie. Pri tejto liturgii, ktorá sa slúži na pamiatku ustanovenia kňazstva, posvätil tiež olej - myro, ktorý kňazi používajú pri udeľovaní sviatosti myropomazania. Večerná sv. liturgia sv. Bazila Veľkého s večierňou, na pamiatku ustanovenia Eucharistie a umytia nôh apoštolom, bola o 18.00 hodine.

Na Veľký piatok sa večiereň s uložením plaščenice do hrobu začala o 15.00 hodine.

Sobota je dňom Ježišovho odpočívania v hrobe. Ráno bola nadhrobná - tzv. jeruzalemská utiereň (volá sa tak preto, lebo ju slúžili v Jeruzaleme). V tento deň - večer o 17.30 hodine - boli pokrstení katechumeni, ktorí boli týmto prijatí do katolíckej cirkvi. Po udelení sviatosti krstu a myropomazania nasledovala sv. liturgia Bazila Veľkého s večierňou.

Na Veľkonočnú nedeľu - deň vzkriesenia Krista - obrad vzkriesenia - veľkonočná utiereň bola ráno o 4.00 hodine. Začala prenesením plaščenice na oltár, kde zostáva až do sviatku Nanebovstúpenia Pána. Po tejto utierni nasledovalo požehnanie jedál, ktoré sa konalo aj po každej sv. liturgii v tento deň. Otec biskup Ján Hirka po utierni celebroval slávnostnú sv. liturgiu v staroslovienskom jazyku.

TK/PB

Liturgia v rómčine

Rómski veriaci v susednej mukačevskej gréckokatolíckej eparchii majú možnosť vnímať sv. liturgiu v svojom rodnom jazyku. Na preklade Božskej sv. liturgie sv. J. Zlatoústeho spolupracoval o. Lasló Puškáš, kňaz Katedrálneho chrámu Povýšenia sv. Kríža v Užhorode. -pk-

Ekumenické modlitbové stretnutie

V Chráme sv. archanjela Michala v Okružnej sa dňa 8. marca uskutočnilo ekumenické modlitbové stretnutie, na ktorom sa zúčastnili evanjelici a. v. z farnosti Nemcovce, rímskokatolíci z farnosti Kapušany a gréckokatolíci z farnosti Okružná. Za jednotlivé prítomné náboženské konfesie k zhromaždeným veriacim sa prihovorili ich správcovia. Prvé ekumenické stretnutie veriacich z uvedených farností bolo v roku 1996 v Nemcovciach a druhé v roku 1997 v Kapušanoch.

-nn-

Odpustová slávnosť u františkánov

Tradičná odpustová slávnosť sv. Jozefa vo františkánskom chráme v Prešove sa toho roku konala v nedeľu 22. marca. Po košickom arcibiskupovi A. Tkáčovi, jeho pomocnom biskupovi B. Boberovi a provinciálovi františkánskej rehole PL. Rúčkovi, ktorí slávnostné sv. omše slúžili v predchádzajúcich rokoch, na pozvanie gvardiána kláštora P. Lukáša Vrábeľa, celebroval slávnostnú sv. omšu a predniesol homíliu gréckokatolícky prešovský diecézny biskup Mons. Ján Hirka, za účasti veľkého počtu veriacich a kňazov.

TK/PB

Účastníci zájazdu Katedrálneho zboru sv. Cyrila a Metoda v Košiciach spolu s košickým exarchom vladykom Milanom Chauturom, CSsR, v rakúskom Gamingu. **Snímka Ing. Tibor LABANIČ**

Postrehy

Informácie

Udalosti

Petrovská a mariánska charizma

Sedemdesiatosemročná zakladateľka hnutia Focolare Chiara Lubichová v Berne sa dôrazne vyslovila proti sváteniu žien. Svoje odmietnutie zdôvodnila týmto: Ženy majú svoje špecifické schopnosti a nachádzajú týmto schopnostiam zodpovedajúce miesto v Cirkvi. Povedala, že rozlišuje petrovskú a mariánsku charizmu. Obe charizmy si udržali svoju platnosť celé stáročia. Ale mariánska charizma, ktorá je vzorom pre miesto ženy v Cirkvi, nachádzala menej pozornosti. Na význam tejto špecifickej charizmy poukázal okrem iných švajčiarsky teológ Hans Urs Balthasar. Nejde predsa o to, aby sa ženy obmedzili na „napodobňovanie muža" - vyhlásila Chiara Lubichová.

Biskup spal pod mostom

Ako bezdomovec sa túlal jeden celý deň holandský biskup Martinus Muskens z Bredy po Amsterdame. Prenocoval pod mostom a postavil sa v ošúchaných šatách do radu na tanier teplej polievky. „Necítil som sa pritom práve najpríjemnejšie" - opisuje biskup svoje skúsenosti v rotterdamskom denníku Algemeen Dagblat. Stále na ceste k ďalšiemu charitatívnemu centru a nič, čím by sa človek mohol zaoberať. Dlho som to nedokázal vydržať. Celý deň vidíš okolo seba domy, ale nikde nesmieš vojsť" - popisuje biskup svoje dojmy.

TK/KBS

Krátke SPRÁVY

POSTRIŽENIE V KOŠICIACH. Košický exarcha vladyka Milan Chautur, CSsR, pred archijerejskou sv. liturgiou v nedeľu 29. marca t.r. v košickom Katedrálnom chráme Narodenia Presvätej Bohorodičky nižším svätením - postriženiem - včlenil deviatich bohoslovcov do duchovného stavu Cirkvi. Pri tejto príležitosti spieval zbor bohoslovcov z Prešova. **-pk-**

PÚTNICKÉ MIESTO NOVÁ PACA. Drevený Chrám sv. Mikuláša z prvej polovice 18. storočia, ktorý bol so súhlasom mukačevského gréckokatolíckeho biskupa prenesený v roku 1930 z Podkarpatskej Rusi do Novej Pace, stal sa pútnickým miestom gréckokatolíckych veriacich z východných a severných Čiech. **-pk-**

PÚŤ NA VELEHRAD. Skupina gréckokatolíckych veriacich pod vedením košických farárov o. Marka Rozkoša, o. Michala Hospodára a o. Michala Masleja z Chorvát posilnila svoju vieru púťou na památný Velehrad v dňoch 27. a 28. marca t.r. **-mh-**

NOVÝ OLTÁR V BELŽI. Košický exarcha vladyka Milan Chautur, CSsR, navštívil v akatistovú sobotu dňa 28. marca t.r. Belžu a v roku 180. výročia jestvovania miestneho farského Chrámu Nanebovstúpenia Pána posvätil v ňom nový oltár. **-pm-**

KVETNÁ NEDEĽA V HRANI. Veriaci v Hrani prežívali Kvetnú nedeľu ozaj radostne. Zavítal medzi nich košický exarcha vladyka Milan Chautur, CSsR, a posvätil v Kaplnke sv. Jána Krstiteľa nový oltár, žertveník a ostatný interiér. Počas sv. liturgie spievala skupina dievčat zo Zemplínskeho Hradišťa. **-pk-**

VÝSTAVA V TREBIŠOVE. V Zemplínskom múzeu v Trebišove usporiadali 9. ročník výstavy kraslíc. Okrem starších zdobiteľov a zdobiteliek sa predstavila aj mladá generácia - žiaci základných škôl z mesta a okolia. Návštevníci mali možnosť vidieť nielen tradičné zdobenie kraslíc, ale aj zdobenie modernými technikmi - drôtovaním a nitovaním. **-pk-**

Na hlavnom námestí pri mariánskom súsoší v Prešove dňa 25. marca sa veriaci zišli na Večeradle, ktoré zorganizovalo Mariánske kňazské hnutie. V chladnom počasí sa pod vedením gréckokatolíckeho duchovného o. Ota Gábora spoločne modlili sv. ruženec a spievali.

Na miestach najsvätejších

V rámci duchovnej prípravy na jubilejný rok 2000 sa z farností Hrabovčík a Stročín uskutočnil v dňoch 8.-14. marca zájazd do známych duchovných centier Talianska s cieľovou stanicou Rím. Podujatie bolo poznačené hlbokou duchovnou atmosférou i zážitkami.

Po návšteve Benátok boli účastníci zájazdu prítomní na sv. liturgii podľa nového slovenského prekladu v Padove, ktorá bola nad hrobom sv. Leopolda Mandiča, ktorý bol svätcom obetujúcim sa za zjednotenie kresťanov. V Assisi, v Bazilike sv. Františka, sv. liturgiu slávil o. Štefan Kopčák s o. Jánom Karasom a o. Jánom Ducárom. Počas spevu blaženstiev zamysleli sa všetci nad odkazom sv. Františka. Prehliadka mesta dala pocítiť silu evanjeliového posolstva i jeho večne aktuálnu platnosť.

Stretnutie so Svätým Otcom Jánom Pavlom II. dojalo účastníkov zájazdu. Odovzdali mu obraz - ikonu Ježiša Krista v tajomstve Najsvätejšej Eucharistie. Po tomto hlbokom stretnutí si prezreli Chrám sv. Petra. V nasledujúce dni pútnici zaspievali ďakovný akatist v Chráme sv. Sofie a taktiež spevom mariánskych piesní si uctili nebeskú Matku. Navštívili rímske baziliky a ďalšie pamätihodnosti, ktoré sú spojené s ranným kresťanstvom. Počas návštevy Večného mesta slovenských gréckokatolíckych pútnikov sprevádzali - o. Jaroslav Pasok, o. Miroslav Iľko, o. Jozef Harničár a o. Valér Michlík. Aj vďaka ním, tiež Ústavu sv. Cyrila a Metoda, vodičovi Jánovi Oleárnikovi zo Staškoviec, tiež jeho kolegovi, krásnemu speváckemu prejavu veriacich z Nižného Žipova všetkým zainteresovaným, ale predovšetkým z milosti Božej sa zájazd vydaril a povzbudil.

o. Mgr. Štefan KOPČÁK

Prvá blahoslavená obeť komunizmu

Bulharský biskup Eugen Bošilkov je vôbec prvým z obetí komunizmu, ktorého pápež Ján Pavol II. blahorečil v polovici marca t.r.

Vincent Eugen Bošilkov sa narodil na prelome storočia 16. decembra 1900 v rodine bulharského roľníka v dedine Belene. Po absolvovaní štúdií v Rusku, Holandsku a Belgicku prijal rehoľné meno Eugen od sv. Kríža a hábit pacionistov... Po vysvätení na kňaza bol poslaný na ďalšie štúdiá do Ríma a keď sa vrátil do vlasti, stal sa známym vďaka svojim pastoračným a kultúrnym aktivitám. O farárovi z Bardského Geranu sa hovorilo všade. V roku 1944 však prišla okupácia Sovietským zväzom a situácia veriacich bola stále horšia. Dva roky na to, keď zomrel biskup Damian Thelen, stal sa najprv apoštolským administrátorom a zanedlho nikopolským biskupom.

V roku 1947 komunisti skonfiškovali všetok cirkevný majetok, vyhostili zahraničných misionárov a zrušili rehoľné rády. Tlak bol stále silnejší: buď sa premeniť na štátnu cirkev pod prísnym dohľadom, alebo sa nechať úplne zničiť. Rok 1948 je dátumom poslednej návštevy biskupa Bošilkova v Ríme a priateľov v Holandsku. Generál pasionistov mu ponúkal, aby sa do Bulharska nevracal. „Som pastierom svojich oviec" - reagoval vtedy Bošilkov - „nemôžem ich opustiť, musím trpieť s nimi." Komunistickým štátnym úradníkom sa ho nepodarilo presvedčiť, aby pretrhol zväzky s Rímom a vyhlásil bulharskú národnú katolícku cirkev, a tak bol v septembri 1952 nikopolský biskup spolu s ďalšími rehoľníkmi a kňazmi zatknutý.

Vo vykonštruovanom procese, založenom na výsluchoch, po neľudskom fyzickom i psychickom týraní, ho bulharskí komunisti odsúdili na trest smrti, ktorý bol vykonaný 12. decembra 1952. Jeho život sa tak symbolicky stal stelesnením zvláštneho sľubu, ktorý pasionisti skladajú, totiž mať neustále na pamäti utrpenie Pána Ježiša Krista.

Podľa Kat. týdeníka
-rs-

ZO SLOVENSKEJ TLAČE

O Cirkvi u nás a v zahraničí

Pápež poslednou nádejou Nigérie

V Nigérii, kde Svätý Otec Ján Pavol II. bol na svojej už 82. zahraničnej návšteve počas svojho pontifikátu, pod takýmto titulkom oznamovali pápežovu návštevu nezávislé noviny Vanguard. Ján Pavol II. sa počas svojej návštevy okrem iného tiež zasadil za prepustenie politických väzňov krajiny. Hlava katolíckej cirkvi vyzvala nigérijský vojenský režim, aby rešpektoval ľudské práva.

Ocenili kardinála

Práca z 13.3. t.r. informovala o udelení J.E. Jánovi Chryzostomovi kardinálovi Korcovi čestnú vedeckú hodnosť doktora filozofických vied - doctor honoris causa. UKF takto udelila vo svojej histórii prvý doktorát. Kardinálovi J.Ch. Korcovi udelili čestný doktorát tri zahraničné univerzity v USA. Na akte udelenia doktorátu bol okrem iných prítomný aj apoštolský nuncius v SR Luigi Dossena.

Holocaust

Práca z 27. marca t.r. priniesla informáciu o pripojení sa KBS k vatikánskemu dokumentu o holocauste. Ako napísala Práca inšpirovaní pápežom Jánom Pavlom II. slovenskí katolícki biskupi prosia židovských bratov o odpustenie, pričom vyzývajú všetkých katolíckych veriacich, aby sa pripojili a dokázali prekonať všetky predsudky.

Katolícke noviny č. 14 zo dňa 5. apríla 1998 priniesli vyhlásenie Konferencie biskupov Slovenska k vatikánskemu dokumentu o holocauste.

LITURGICKÝ KALENDÁR

19. apríl, 2. nedeľa po Pasche - O Tomášovi, Ján Staropustovník, úctyhodný. Lit. farba biela, Liturgia sv. Jána Zlatoústeho. Antifóny: nedeľné a blaženstvá. Tropar: Hoci bol hrob. Sláva i teraz. Kondák: Zvedavou pravicou. Prokimen: Veľký je náš Pán. Sk 5,12-20 - zač. 14; Jn 20,19-31 - zač. 65. Spev na prij.: Chváľ, Jeruzalem.

20. apríl, pondelok, Teodor Trichin, úctyhodný. Sk 3,19-26 - zač. 9; Jn 2, 1-11 - zač. 6.

21. apríl, utorok, Január, biskup a mučeník, so spoločníkmi. Sk 4,1-10 - zač. 10; Jn 3, 16-21 - zač. 10.

22. apríl, streda, Teodor Sykeot, úctyhodný. Sk 4,13-22 - zač. 11; Jn 5, 17-24 - zač. 15.

23. apríl, štvrtok, Juraj, veľkomučeník. Lit. farba svetlá. Antifóny: veľkonočné a blaženstvá. Čítania - radové: Sk 4,23-31; Jn 5,24-30; Jurajovi: Sk 12,1-11; Jn 15,17-27; 16,1-2.

24. apríl, piatok, Sáva Stratilát, mučeník. Sk 5,1-11 - zač.13; Jn 5,30-47; 6,1-2 - zač.17.

25. apríl, sobota, Marek, apoštol a evanjelista, záväzná spomienka. Lit. farba svetlá. Tropary Hoci bol hrob. Svätý apoštol. Kondáky Svätý apoštol Sláva, Zvedavou pravicou. I teraz: až do hrobu. Prokimeny: Veľký je náš Pán, Po celej zemi . Sk 5,21-33 - zač. 15; Jn 6,14-27 - zač. 19; svätému: 1 Pet 5,6-14 - zač. 63; Lk 10,16-21 - zač. 51. Spev na prijím.: Chváľ Jeruzalem, Po celej zemi.

26. apríl, 3. nedeľa po Pasche - O myronosičkách - lit. farba svetlá. Radový hlas je druhý, evanjelium na utierni tretie. Antifóny nedeľné a blaženstvá. Tropary: Keď si zostúpil Ctihodný Jozef. Anjel pri hrobe. Sláva. Kondák Kriste, Bože, I teraz. Až do hrobu. Prokimen Spas ľud svoj. Sk 6,1-7 - zač.16; Mk 15,42-47; 16,1-8. Spev na prij.: Telo Kristovo.

27. apríl, pondelok, Simeon, biskup a mučeník. Sk 6,8-15; 7,1-5; 47-60 - zač. 17; Jn 4,46-54 - zač. 13.

28. apríl, utorok, Jason a Sozipater, apoštoli. Sk 8,5-17 - zač.18; Jn 6,27-33 - zač. 20.

29.apríl, streda, Deviati Kyzickí mučeníci. Sk 8,18-25 - zač.19; Jn 6,35-39 - zač. 21.

30. apríl, štvrtok, Jakub, apoštol, záväzná spomienka. Antifóny nedeľné. Tropary - Ctihodný Jozef. Svätý apoštol. Kondáky-Kriste, Bože, prikázal si ženám. Sláva Svätý apoštol. I teraz. Až do hrobu. Prokimeny: Spas ľud svoj. Po celej zemi. Sk 8,26-39 - zač. 20; Jn 6,40-44 - zač. 22; Svätému: Sk 12,1-11 - zač. 29; Sk 9,1-6 - zač. 40.

1. máj, piatok, Jeremiáš, prorok. Sk 8,40;9,1-19 - zač. 21; Jn 6,48-54 - zač. 23.

2. máj, sobota, Atanáz Veľký, svätiteľ. Sk 9,20-31 - zač. 22; Jn 15,17-27; 16,1-2.

o. ThLic. Vojtech BOHÁČ

Liturgický slovník

Pieseň na vchod *je krátka pieseň, ktorú spievajú veriaci po sprievode s evanjeliárom (malom vchode) a jeho pozdvihnutí. Zvyčajne začína slovami: Poďte, pokloňme sa a padnime pred Kristom. Po ňom nasleduje refrén: Spas nás, Synu Boží, v ktorom v nedeľu prosíme o spásnu činnosť Zmŕtvychvstalého a vo všedný deň medzi svätými obdivuhodného Božieho Syna.*

Veľké sviatky majú osobitné verše - piesne na vchod - na vchodnoje.

Polychromnion *je modlitba za pápeža a biskupov na konci slávnostných bohoslužieb.*

Polnočnica - polnočná pobožnosť *- je hodinka z časoslova. Objavuje sa v nej myšlienka očakávania príchodu Krista - Ženícha a posledného súdu. Texty každodennej sobotnej a nedeľnej polnočnice sa odlišujú od seba. Vo svetlom týždni má celkom osobitnú zostavu. Na veľkú sobotu sa na jej konci prenáša plaščenica na prestol.*

Požehnanie *je úkon obradov, keď kňaz, obrátiac sa k veriacim, slovami Pána alebo Svätého písma, vyprosuje im Božiu milosť. Požehnanie udeľuje biskup alebo kňaz. Kňaz ho udeľuje pravou rukou, pričom prsty formuje do monogramu Ježiša Krista - IC XC. Počas svetlého týždňa žehná s náručným krížom. Biskup udeľuje požehnanie s náručným krížom alebo s dikirou a trikirou - dvoj a trojsviečnikom. Vo svätej liturgii po svätom prijímaní sa udeľuje požehnanie s Najsvätejšou Eucharistiou.*

o. ThLic. Vojtech BOHÁČ

Pokorne vydávali svedectvo vernosti Cirkvi

V mukačevskej gréckokatolíckej eparchii postupne odchádza z pozemského života najstaršia generácia kňazov, ktorá v časoch prenasledovania pokorne vydávala svedectvo vernosti Cirkvi. V roku 1949 títo kňazi odopreli prijať importované moskovské pravoslávie, a preto museli znášať následky svojho rozhodnutia. Na sklonku minulého roka odovzdali svoje duše svojmu Stvoriteľovi ďalší z nich.

O. Mikuláš ZOMBORI (1905). *Za vernosť Cirkvi bol tento kňaz a otec desiatich detí odsúdený tzv. „trojkou" do pracovného tábora na 25 rokov a konfiškáciu majetku. Veľkým darom pre neho bolo, že sa dožil legalizácie mukačevskej gréckokatolíckej eparchie a že dva roky pred smrťou mohol sv. liturgiou osláviť 90. narodeniny.*

O. Tiber BEĎA (1920) *pochádza zo Slovenska. Narodil sa 20. apríla 1920 v Lastomíre. Vojnové udalosti mu prekazili obhájiť doktorát z teológie v Budapešti. Na kňaza ho 12. júla 1944 vysvätil hajdudorogský biskup ThDr. Mikuláš Dudáš. V kňazskej službe mohol pôsobiť iba päť rokov. Po obnovení činnosti eparchie prednášal na Duchovnej akadémii Teodora Romžu a obsluhoval dve obnovené farnosti.*

O. Viktor IVANČO (1921). *Za kňaza ho stačil ešte vysvätiť v roku 1946 biskup-mučeník Teodor Romža. Nastúpil na farnosť v obci Negrovec, kde svedectvo viery potvrdil svojou krvou jeho predchodca o. Peter Legeza. Ešte pred likvidáciou eparchie ho odsúdili na šesť rokov, ale rozsudok zmiernili na jeden rok. Po likvidácii eparchie pracoval v občianskych zamestnaniach a kňazskú službu mohol vykonávať až v roku 1989.*

Všetkým prenasledovaným kňazom a veriacim bol vzorom vernosti Cirkvi mukačevský biskup-mučeník Teodor Romža.

Pripravil Pavol KUŠNÍR

Krížovka

Vodorovne: *A. ŠPZ V Krtíša - nehrdzavejúca oceľ. - B. Dala do obalu. - C. Južné ovocie - koniec modlitby. - D. Doska na lyžovanie - tichá. - E. Oslavná báseň - mesto na Aliaške - obchodná doložka. - F. Sestra Lazára a Márie - severský vták - symetrála. - G. Úryvok z opery - zalej vriacou vodou - 1505 v Ríme. - H. Červený, po nemecky - diabol - skrivilo. - I. 999 v Ríme - sýrsky kresťanský mních - pokrop vodou. - J. Nerast s obsahom titánu - skratka austrálskych noriem - značka tória. - K. Výbušnina - pálenka - mesto v Indonézii. - L. Vyslovovať redukované a - obec pri Komárne - značka zahraničných liehovín. - M. Dámsky klobúk - odchod lietadla - kód Cypru. - N. Čiary - záhradná besiedka. - O. Nórska rieka - vodnár.*

Zvisle: 1. 1. časť tajničky. *2. Naničhodník - banícke pracovisko. 3. Nerast zo skupiny nikelínu - americký malý vták. 4. Zobral - značka elektrospotrebičov - vojenský útvar - koráb púšte. 5. Rúrka používaná pri operáciách - hromadenie ľadu na konci ľadovca - Internationales olympisches Komitee. 6.* **2. časť tajničky.** *7. Zolov román - holohumnica - zasiala. 8. Naša hudobná skupina - artista - americký vynálezca telefónu. 9. Zmenka - hmla, po česky - autor zbierky Smrť Jánošíkova. 10. Živica - vzdialil sa letom - ruský panovník. 11.* **3. časť tajničky.**

Pomôcky: *E. Elim. - I. Maro. J. SAA. - K. Beo. - O. Atna. - 3. Manakin.*

Vlado KOMANICKÝ

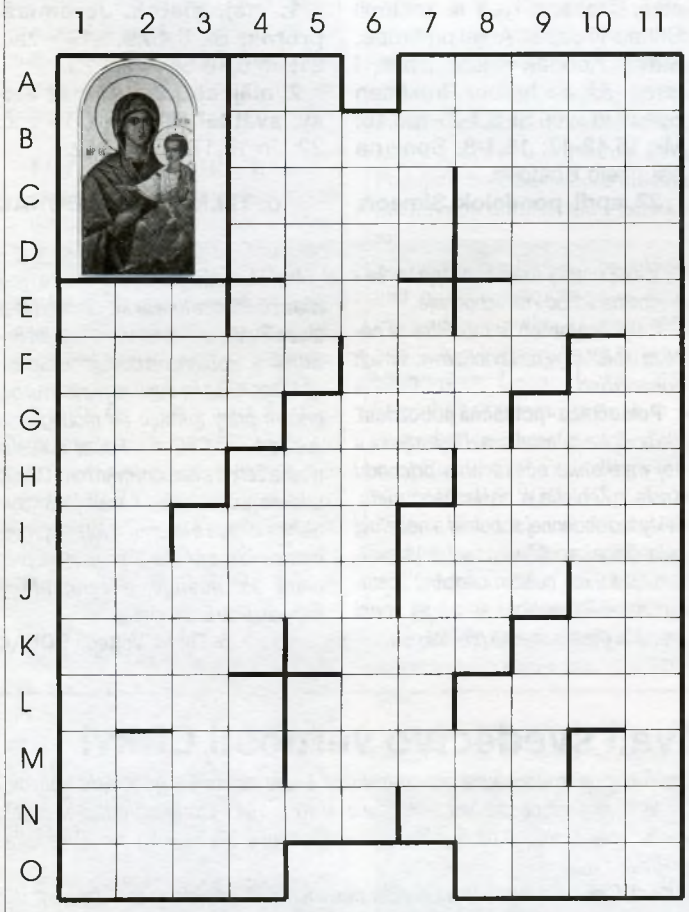

Tajnička: *Ó, Mária, Matka Božia, pros vždy za nás svojho Syna.*

O modlitebnej knižke Modlime sa k Pánovi

Spolok Petra Pavla Gojdiča vo svojom vydavateľstve pripravil modlitebné knižky Modlime sa k Pánovi a Knihu veršov na aleluja a prokimenov s veršami (slovenskom aj cirkevnoslovanskom jazyku). Cena modlitebnej knižky Modlime sa k Pánovi je 50 Sk pre obe verzie a cena Veršov 30 Sk pre slovenskú verziu. Zároveň sa pripravuje vydanie ukážkovej kazety s nahrávkami stálych častí nového prekladu božskej liturgie.

Objednávajte na adrese: Spolok Petra Pavla Gojdiča, Mgr. Juraj Gradoš, Sládkovičova 23, P.O. BOX 212, 080 01 Prešov.

Ohlasy
Inšpirácie
Názory

Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane

Dňa 29. januára 1998 som náhodou zachytil v rozhlase - Slovensko I., časť rozhovoru (súťaž či niečo podobné) medzi redaktorkou rozhlasu a Prof. MUDr. V. Krčmérym, dekanom Lekárskej fakulty v Bratislave. Po iste už dlhšom dialógu sa redaktorka obrátila na menovaného dekana s otázkou: Ktorú historickú osobnosť považuje za najväčšiu? Opýtaný odpovedal, že je to Ježiš Kristus. Vari nie, ohradzovala sa redaktorka. Opýtaný Prof. MUDr. V. Krčmery potvrdil to, čo už povedal a doplnil ešte, že Ježiš Kristus nie je vybájená osoba, ale Bohočlovek a Boží Syn.

Ateistická výchova poznačila aj našu strednú a mladšiu generáciu (štúdium) a aj tento prípad má svoje korene v nej.

Približujeme sa k jubilejnému roku 2000. Cirkev si uvedomuje, že v nikom inom niet spásy, lebo niet pod nebom iného mena daného ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení (Sk 4,12). Ježiš Kristus, poslaný Otcom, je jediný Spasiteľ sveta. On je cesta, pravda a život, lebo on bol včera, je dnes a bude zajtra, až do konca čias, keď sa v ňom všetko zjednotí.

Z listu Mikuláša BUZGÓA

SESTRY SLUŽOBNICE V SNINE

Na východnom Slovensku - na styku Nízkych Beskýd a Vihorlatu v doline Cirochy a Pčolinky - rozprestiera sa mesto Snina. V poslednom období sa dosť rozrastá, lebo v širokom okolí poskytuje najviac príležitostí. Do nej sa presídľujú za prácou mladé rodiny z okolitých dedín. Ide aj o gréckokatolíckych veriacich. O tejto skutočnosti svedčí počet veriacich v gréckokatolíckom Chráme Matky Ustavičnej Pomoci. V nedeľu zapĺňajú chrám na všetkých troch sv. liturgiách. V týždni sú dve sv. liturgie.

Od 26. júla 1995 - po novom usporiadaní farností - sa toto okresné mesto stalo dekanátom s jedenástimi farnosťami. Za prvého dekana bol ustanovený o. Ivan Saraka, ktorý v tomto meste pôsobí už od roku 1982. Teraz, po zdravotných ťažkostiach, je výpomocným duchovným. Novým správcom farnosti je dekan o. Miroslav Bartoš a kaplán o. Peter Komanický. Obidvaja budujú na dobrých základoch, ktoré vo farnosti položil o. Ivan. Treba ešte pripomenúť veľkú zásluhu o. Štefana Ištvaníka, CScR, ktorý ešte v období totality pripravoval pôdu pre pôsobenie gréckokatolíkov v tomto meste.

Oživením pre farnosť a veľkým obohatením sa stal príchod sestier služobníc - sr. Patricie Paraskovej a sr. Hieronymy Kaščikovej, ktoré začali svoju službu v Snine už v roku 1996. Pôsobia ako katechétky na štyroch základných školách v meste. Spočiatku prichádzali zo Stakčína, ale od septembra 1997 bývajú už v Snine. V byte majú už aj kaplnku, ktorá ešte nemá definitívne zariadenie, ale sv. liturgia sa v nej prvýkrát slúžila 16. februára t. r. Sestry sú vďačné všetkým tým dobrodincom, ktorí im pomáhali a pomáhajú.

Sestry okrem katechizovania v školách sa venujú pravidelne dievčenskej mládeži a vedú detský a mládežnícky Zbor sv. Filipa Neriho. Pretože majú dobrý a bezprostredný prístup k mládeži, práca sa im dari a Boh ju štedro požehnáva.

Sestrám služobniciam vyprosujeme hojnosť Božieho požehnania, aby svojou prácou zasievali dobré semeno Božieho slova do duší detí a mládeže, aby z nich vyrástli dobrí a horliví gréckokatolíci, ktorí budú odovzdávať živú vieru ďalším generáciám.

o. Ján BABJAK, SJ

Biblická súťaž - Biblia - kniha kníh

V šk. roku 1997/98 po prvýkrát v prešovskej eparchii prebieha prvý ročník biblickej súťaže - Biblia - kniha kníh. O tejto aktivite Diecézneho katechetického strediska sme už informovali v predchádzajúcom čísle. Tak ako sme sľúbili, vraciame sa k tejto súťaži a prinášame mená postupujúcich do diecézneho kola, ktorým súčasne k postupu blahoželáme.

Do diecézneho kola z dekanátu **Svidník** z prvej kategórie postúpili: I. ZŠ, ktorú reprezentovali D. Piskoríková, Ľ. Žižáková, L. Švecová a IV. ZŠ, ktorú reprezentovali M. Saganová, M. Feč a P. Hakun. Z druhej kategórie postúpila II. ZŠ reprezentovaná M. Vargom, M. Miškivovou a T. Kočanom. V kategórii stredných škôl postúpili: Farnosť Hrabovčík, za ktorú súťažili Z. Slotová, V. Bialková a O. Bialko a Gymnázium Svidník so svojimi reprezentantmi J. Senajom, A. Kmiťovou a L. Sabovou.

Dekanát **Bardejov** budú v diecéznom kole reprezentovať: V prvej kategórii M. Tomaščíková, P. Kovalčíková a L. Vajzerová z III. ZŠ. V druhej kategórii M. Renčáková, A. Židišinová a P. Židišin zo ZŠ Gaboltov.

Školy **vranovského** dekanátu súťažili v prvej a druhej kategórii. Do diecézneho kola postúpili z prvého stupňa ZŠ Sečovská Polianka, za ktorú súťažili M. Iľko, D. Hurajtová, D. Mazar. Z druhého stupňa postúpila ZŠ Sídlisko II., reprezentovaná M. Baranom, P. Radomským a D. Baranovou.

V dekanáte **Humenné** v prvej kategórii obsadili prvé miesto a postupujú ZŠ Kudlovská so žiakmi Ľ. Fedorcom, V. Legndanom a T. Moščákom a ZŠ SNP1 so žiakmi S. Kakošovou, M. Dudinským a M. Gogom. Druhý stupeň bude reprezentovať ZŠ Lesná a žiaci D. Jurco, L. Bodnárová a L. Slobodníková. V kategórii stredných škôl súťažilo 5 družstiev. Prvenstvo si odniesli žiačky L. Karbuniková, S. Futrikaničová a A. Jakubová z hotelovej školy. Do diecézneho kola postupuje ešte družstvo gymnázia v zložení P. Stehlík, T. Čitbaj a E. Jaroš.

Súčasne sa do súťaže zapojili ešte študenti zo škôl dekanátov Medzilaborce, Prešov, Stropkov a Stará Ľubovňa. Žiaľ, do vydania tohoto čísla sme výsledky z Diecézneho katechetického strediska nedostali. -rs-

DUMIJA žalúzie

hliníkové medziokenné, interiérové

leštené 310,- Sk/m²
farebné od 345,- Sk/m²
drevené, textilné žalúzie a rolety
plastové vonkajšie rolety 800,- Sk/m²

(V cene je montáž, vymeranie, doprava - Košice a okolie).
Možnosť úhrady na splátky aj s využitím stavebného sporenia.

Objednávky: 095/626 01 20

Celoslovenské večeradlo

Mariánskeho kňazského hnutia

v dňoch 25.-27. apríla 1998
v Chráme sv. Jána Krstiteľa v Seredi

Sobota 25. apríla
Program: Sv. ruženec, prednášky, adorácie, rozhovory v diecéznych skupinách, sv. omša, litánie k Panne Márii s požehnaním, sviečkový sprievod so sochou P. Márie

Nedeľa 26. apríla
Ranné chvály, sv. ruženec, sv. omša, prednáška, litánie, adorácia, požehnanie

Táto náplň programu je pre laikov

Organizačné pokyny:
Nocľah a obedy si treba vopred objednať. Najneskôr do 6.4.1998 na adrese: Helena Hudáková, Vinohrady n.V. č. 621, PSČ 925 55 (tel. 0727/899362). Poslať poštovú poukážku vzor C v správe pre prijímateľa rozpísať čo a koľko si objednávate. Cena za nocľah je 95 Sk, za obed 55 Sk.

STRETNUTIE GRÉCKOKATOLÍCKEJ MLÁDEŽE

7. ročník

Bystrá '98

Pastoračná komisia oznamuje, že v roku 1998 sa stretnutie gréckokatolíckej mládeže bude konať v troch turnusoch

I. turnus 11.8.-14.8. (14-15 rokov) - 550 Sk
II. turnus 17.8.-21.8. (16 rokov a viac) -720 Sk
III. turnus 21.8.-24.8. (10-13 rokov) - 550 Sk

Poplatok za pobyt je predbežný! Teto poplatok je bez darov a sponzorov. Touto cestou chceme poprosiť všetkých, ktorí môžu a chcú podporiť formovanie mládeže, aby pomohli finančnou čiastkou na náš účet: Spolok biskupa Petra Pavla Gojdiča
Sládkovičova 23, 080 01 Prešov

Číslo účtu: **50101993/8010. Variabilný symbol: 1998**

Váš finančný príspevok zníži poplatok za turnus a pomôže širšiemu okruhu mladých ľudí duchovne sa povzbudiť už na 7. ročníku stretnutia gréckokatolíckej mládeže.

Darcovia budú zverejnení počas všetkých turnusov.

Informácie na tel.: o. Ľ. Petrík **0937/216 52**
o. Š. Keruľ-Kmec **0947/522 841** alebo **0905/644 258**.

Náš záber je z prvého stretnutia gréckokatolíckej mládeže na Ružíne v roku 1992

Za 160,-Sk

S CESTOVNOU KANCELÁRIOU TIMS

Do Ríma, resp. Lúrd a desať ďalších cien

Súťaže sa môže zúčastniť každý, kto sebe, alebo niekomu zo svojho okolia predplatí časopis Slovo v termíne od 20.4 do 5.6.1998. O desať ďalších cien našej redakcie sa môžete zúčastniť aj samostatne a to tak, že pošlete na časopis Slovo dar min. vo výške 40,-Sk. V správe pre prijímateľa označte „Dar-súťaž".

Príklad: Ak sa chcem zúčastniť súťaže o zájazd a súčasne byť zaradený o 10 cien rozpíšem sumy 160,-Sk a dar 40,-Sk a označenie Súťaž CK TIMS. Ak sa zapájam len do súťaže o 10 cien, napíšem výšku daru a označenie Dar-súťaž. Darcov príležitostne zverejníme v niektorom z vydaní časopisu Slovo.

PODMIENKY

V uvedenom termíne poštovou poukážkou typu C na adresu: Redakcia Slovo, Hlavná 8, 080 01 Prešov predplatíte časopis Slovo a na miesto odosielateľa napíšete adresu toho, komu predplácate časopis. Do správy pre prijímateľa nezabudnite tiež uviesť svoju adresu a poznámku, od ktorého čísla máme časopis Slovo posielať na uvedenú adresu. V prípade, že tento údaj neuvediete, budeme časopis posielať od aktuálneho vydania.

Aby sme vás mohli zaradiť do žrebovania, nezabudnite do správy pre prijímateľa uviesť názov Súťaž CK TIMS. Do súťaže sa môžu zapojiť tiež celé farnosti za predpokladu, že počet odoberaných výtlačkov do svojej farnosti zvýšia o 5 ks.

Zlosovanie o zájazd do Ríma, resp. Lúrd a desať ďalších cien sa uskutoční dňa 8. júna 1998. Mena výhercov po uplynutí súťaže zverejníme v Slove č.12/1998.

Chcete navštíviť Svätého Otca?
Môžeme vám to splniť!
Chcete navštíviť najznámejšie pútnické miesto na svete?
Aj to sa môže stať skutočnosťou!
Chcete duchovne i telesne pookriať?
Cestujte s nami!

CK TIMS

Loretto (Assisi) - Rím - Netuno - San Marino
Vyberte si najvhodnejší termín
27.4.-3.5., 25.5.-31.5., 29.6.-5.7., 14.-20.9., 28.9.-4.10.
cena: 4150,-Sk; 4960,-Sk

Padova - Lurdy - Fatima - Loyola - Avila - Monserrat - Barcelona - La Salleto - Turin
termín: 31.7.-10.8.
cena: 7.600,-Sk

Benátky - Lurdy - La Salleto - Einsiedln (Švajčiarsko)
termín: 15.-21.5., 17.-23.7., 20.-27.8., 17.-24.9.
cena: 4850,-Sk

Montechiare - Fontanela - Lurdy - Fatima - Barcelona -Monserrat - La Sallete termín: 18.-27.6., 3.-12.9.
cena: 7150,-Sk; 8450,-Sk

Lurdy -Paríž termín: 11.-28.6., 8.-15.9. cena: 5800,-Sk

Okrem dopravy je v cene zahrnuté ubytovanie, polopenzia, sprievodca a základné poistenie. Naše zájazdy súčasne sprevádza aj kňaz.
Bližšie informácie vám poskytneme na adrese CK TIMS - Eva Juskova, Ružové 41, 083 01 Sabinov, tel.a fax 0934 /521 295.

Vďačnosť je odmena za dobrodenie

Spasiteľ skôr ako rozdelil a nasýtil päťtisíc ľudí, vzal chleby a vzdával vďaky (porovnaj Jn 6,11).

Takto nám dal príklad modlitby pred jedením a po ňom. Vďačnosť je odmena za dobrodenie. Má byť prekypujúca, rozdávaná plným priehrštím, lebo takto sa dosahuje šľachetnosť srdca. Na dobrodenie nesmieme nikdy zabúdať a pri každej príležitosti sa snažme prejavom vďaky za tento prejav Božej lásky odmeniť. Už v Starom zákone je kladené Izraelitom na srdce: „Dávaj pozor, aby si nezabudol na Pána, svojho Boha, keď sa naješ a nasýtiš, keď si postavíš pekné domy a budeš v nich bývať" (Dt 8,11-14). Taktiež starozákonný žalm obsahuje dojemnú modlitbu k Bohu: „Oči všetkých sa s dôverou upierajú na teba a ty im dávaš pokrm v pravý čas. Otváraš svoju ruku a dobrotivo nasycuješ všetko živé."

V Novom zákone Spasiteľ nielenže nezrušil túto starozákonnú povinnosť, ale ju zvýraznil svojím osobným príkladom. Pánovi učeníci nasledovali príklad svojho učiteľa. Sv. apoštol Pavol píše biskupovi Timotejovi do Efezu: „Veď všetko, čo Boh stvoril, je dobré a nemá sa zavrhovať nič, čo sa prijíma so vzdávaním vďaky, lebo sa to posväcuje Božím slovom a modlitbou" (1Tim 4,4-5).

Položme si otázku, ako my dbáme o modlitbu pred jedením a po ňom? Sme ako rodičia dobrým príkladom deťom a pokladáme každodenný pokrm za Boží dar? Kto sa pred jedením pokorne modlí a pokladá ho za Boží dar, ten si každodenný pokrm váži a osobitne chlieb. Práve chlebu sa najčastejšie hovorí Boží dar. Je dobré zachovávať bohumilú tradíciu našich matiek a starých matiek, ktoré najčastejšie brali chlieb do rúk a pred prvým krajcom bochník zo spodnej strany trikrát krížom prežehnali. Bola to tichá modlitba pred jedením. Nestačí, aby sme sa pred jedením pomodlili, ale vďačnosť si žiada, aby sme za poskytnutý pokrm tiež poďakovali.

Tak, ako nabáda sv. Ján Zlatoústy: „Vždy, keď sadáte k stolu, máte pamätať, že po jedení nasleduje modlitba. Nemáte po nasýtení myslieť na lôžko, ale na modlitbu, pretože čas po jedení je čas, aby sme Bohu ďakovali, a nie aby sme spali."

Buďme presvedčení, že čím viac posvätíme svoje stoly modlitbou a vzdávaním vďaky, tým hojnejšie nám bude dané.

-an-

Fotografie biskupa Gojdiča

Touto cestou sa obraciam na čitateľskú verejnosť Slova, aby mi poskytla fotografie alebo dokumenty pre prípravu blahorečenia nášho nezabudnuteľného biskupa-mučeníka Petra Pavla Gojdiča. Na požiadanie všetky originály budú majiteľom obratom vrátené. Za porozumenie vopred ďakujem.

Adresa: Kutuzovova 434/4, 09 101 Svidník **Mgr. A. KAPUTA**

Objednávka časopisu Slovo

Meno a priezvisko .....

Adresa .....

.....

PSČ. ..... **Tel.**..... **Počet ks** .....

SLOVO
Redakcia
Hlavná 8
080 01 Prešov

Časopis gréckokatolíkov vychádza k 1. a 3. nedeli v mesiaci. Vydáva Spolok sv. Vojtecha, Vojtech s. r.o. v Trnave. Vedúci redaktor: Blažej Krasnovský, redaktori: Anton Mesároš, Pavol Kušnír, cirkevný cenzor: o. Anton Mojžiš, predseda redakčnej rady: o. František Dancák. DTP: PVM-Media s.r.o. Tlač: SLOVSPOL Košice a.s. Príspevky zasielajte na adresu : Redakcia Slova, Hlavná 8, 080 01 Prešov, telefón a modem-fax 091/723 783. Cena 1 výtlačku 7 Sk. Celoročné predplatné 160,-Sk. Peňažný ústav: SLSP - Prešov. Číslo účtu: 107 6847 - 579/0900. Indexové číslo 49618. Distribúcia: priamo z redakcie.

FIDEI ET SCIENTIA SSV